Nr. 56. Teis'päewal, 15. mail 1934. Hind 5 senti.

ÕHTULEHT

TEISPÄEVAL, NELJAPÄEVAL JA LAUPÄEVAL ilm ostmata. Maksab kõigis „Juturamat."

Toimetus ja peatallitus: Tallinn, Pikk 54. Toimetaja telef. 444-73, üldine 449-90.

Tellimiste ja kuulutuste tariif 6. leheküljel.

Joostes Piritale ja tagasi.

Pühapäevane „Kalev" korraldas järjekorje pikamaajooksu. Startsch oli möödasuunas piltsa 15 km. — joost Piirisse ning piritsest ja tagasi. Joostu läeris mäga jee päiga. Informatsioon Pitti — Saksa. Ülitugevaste piirde ennetas esimesena Tuomenen ja nõmmeitsen Tuus. Pitsi — aiet: mujetuts Pitti, Tammamaa. Cuus: aiet joostjate hoet. (Edasimaal: 3. lk.)

Lapua lõpp.

Organisatsioon saadetakse laiali. — Soome kohtu otsus.

Helsingi, 13. mail. Lapua proteesiks tõusu tegi kaupleemel eilse, mõttega

Lapua liikumine laodetakse laiali.

Cima eilsel tõusu päjärehuk Lapua liikumie fenile tegemiseja ja temaa juhtide amolite mõjuendusteg.

Tuletantsile meele, et fal Lapua liikumine 1930. aastal pihne Sõmeenlinnaä oma elmeie parteiinemeenniß, fus partebiitsmuuri mõtl, laatiß liikumie pähh mõttiftele telerammi, millee nõutti maltiiuie ameiti lehtumiß. tähtlaß hotari mõõtiiseeme liikumie noodißjuuniß eiitamß fonu maal. Pöötati relvau muurelema ja rahuuß

Kuklus trammilt.

Cosmus Wiebaokuptsell.

Teeliinus Ismeheipermäja nõõl rammiteie Berne Kõlcsin, 47 aastne meme, fes laitiß Kõbelsiõõrell trammist mõõn ja fal Elmeß maasteß.

Kelt tammistõõ mõgestuiß kergete liitß kuuluneeß.

Pisipatud.

Teisipäeval i. m. 30 juuksõõlõõrile kõõni pisipatsakß Tallinna ümbrusß mõõ lunhmõõrõõgeu ees Tõõlõõnß.

— E. Tõõlõõrõõl i. m. 90 ja E. Kõõrõõ amm. m. 72 ammõõõ

Ringi ümber ilma

Jumal aetakse Wenest wälja! Inglise ja Skandinaawia ajakirjandus teab rääkida, et Stalin olewat annud käsu kolme lähema aasta jooksul „jumal wälja ajada" Wenest. 1. maiks 1937. a. ei tohi Nõukogude Wene pinnale jääda ühtki jumalakoda; jumala mõiste, kui abinõu töölismasside allasurumiseks, peab Wenest kaduma täiesti. Esimesel „löögiaastal" wõetakse kirikuteenijatelt õigus riiklikule toitlustamisele. Teise aasta jooksul jumala wastu juhitakse perekonda. Wana Room wõitles asjata ristilöödud Kristuse wastu, kas Nõukogude Wenel on rohkem edu? küsiwad ajalehed.

Seerum kopsupõletiku wastu. Rootsi professor Euler, kes 1929. a. sai Nobeli auhinna keemia alal, on Rootsi lehtede teadete järgi leiutanud mingisuguse taimemahlade segu, mis olewat seerumiks kopsupõletiku wastu.

Rumeenia troonipärija sai pärandused. Hiljuti suri Roman'is (Moldaawias) Rumeenia saadiku Negrucci-khani lesk. Ta mees oli saadikuks Wiinis. Nagu selgub, on lesk oma kogu waranduse, mille wäärtus 25 miljonit leid, pärandanud wäikesele Rumeenia troonipärijale Mihailile.

Poolteist miljardit dollarit elamute püstitamiseks tahab kulutada Ameerika Ühendriikide president Roosevelt. Kodanikele antakse ehituslaenu 200 kuni 2000 dollarini elumajade ehitamiseks, et elustada ehituse tegewust Ühendriikides. Sellisteks laenudeks Roosevelt tahab kulutada selle hiigla rahasumma. Ette nähtud on suurejooneline tähtsus nõuks hüüdsõna all: „Parim ja kaunim kodu rahwale!"

Jällegi põgenemine Austria wanglast. Kismerton: wanglast on põgenenud kolm poliitilist wahialust, kes wahistatud ojawõtu pärast weebruarimässust. Mehed põgenesid ühes walwel olewa wangiwalwuriga. Pärast seda nad saatsid maakonnaülemale wiisaka kirja, milles teatasid, et nad õnnelikult on jõudnud üle Austria piiri.

Jube roim leidis aset Lõuna-Slaawias. Susaki jõukas kaupmees Udine leiti oma korteris tapetult. Selgus, et kaupmehe olid tapnud ta kaks õde naisteenija kaasabil. Nad olid kaupmehe taskust röövinud rahakapi wõtmed ning tühjendanud rahakapi. Politsei tabas kolm naisroimarit Agrami kiirrongis ühes röövitud raha ja wäärtustega.

Päästearmee saab naiskindrali? Augusti lõpus on Londonisse kokku kutsutud päästearmee 63-liikmeline nõukogu, et walida uut juhti. Kindral Higgins teatawasti astub tagasi päästearmee juhi kohalt. Arwatakse, et seekord walitakse päästearmee etteotsa naiskindral, nimelt Eva Booth, päästearmee asutaja tütar.

Kraandja tapeti. Nagu selgub, oli Precadi wandeseltsikeste äraandjaks keegi rotjawäe weltweebel. Rumeenia lahus wõistis wandeseltslasi kui kuninga waenlased raskele karistusele. Weltweebel ülendati ohwitseriks. Nüüd tulewad Bukaresti kaudu jõnumid, et see wärske ohwitser on kellegi tundmata isiku poolt maha lastud.

Jättis päranduseks 77 miljonit dollarit. Hiljuti awati Ameerika Ühendriikides hästituntud pankuri Georg Baker'i testament. Kadunu jättis päranduseks 77,5 miljonit dollarit. 11 miljonit sellest summast läheb pärandusmaksuks riigi heaks, kolm miljonit määras kadunu heategewateks otstarweteks. Ülejäänud 63,5 miljonit jagawad omawahel kadunu kaks tütart ja poeg. Ameerikas on weel raha!

Saksamaa seisukord ohtlik. Berliini ajakirjandus teab, et Saksamaa rahanduslik seisukord on katastroofiline. Wastutawates ringkondades murelikke peab, kuidas warustada Saksamaad hulga toormaterjaliga, nagu lambawill, puuwill, kummi, metallid, bensiin, nahad jne. Waluuta tagawarad Saksamaal kahanewad kohutawalt. Kui lõpule jõutakse, millega maksta käsiwee-tawa toormaterjali eest, kis on seismas ka Saksamaa tööstus.

Jaapani wallutamise plaanid. Jaapanlased kutsuwad kokku 21. juuniks k. a. Formoosal majandusliku konwerentsi, mille päewakorras seisawad küsimused Hiina ja mitmete Jaapani kaubandusolukorde üldu kaalumise, abinõudest Kwantungi ja Kuliensi prowintside, wäljakuulutatud Jaapani kaupade kaitseks ja kaubanduse arendamisest Lõuna-Hiina wetes. Hiinast huwitatud wälismaalaste ringkondades leitakse, et Formoosa konwerents on ettewalmistamiseks Jaapani majanduslikule rünnakule Lõuna-Hiinale.

Himalaja 12 vallutamata tippu

Himalaja mäetipu Everesti tagajärjetud rünnakud. — Tänawu sakslased tahawad wallutada Nanga Parbati, mis teine kõrguse poolest mäetipp Himalajas.

Rahwaste wõistlus Himalaja wallutamises.

Inimkonna energia ei salli takistusi. Ta ajab seiklushimulisi vallutama igavese jääga ümbritsetud maanabasid, kihutab julgeid mehi pilvedesse ulatavatele mäetippudele. Ja hädaohud on teguvõimsale inimesele tõukejõuks selles alalises võitluses tõrkja loodusega.

Wõrdlemisi noor on inimkonna ajaloos kõrgete mägede wallutamine. Maakera wõimsam mägestik Himalaja, mis 250-kilomeetrilise laiuse juures 2800 kilomeetri ulatuses läbistab Aasia mandri, oli kuni läinud sajandi alguseni wähe tuntud. Tänapäewal teame, et seal ühes Everestiga, mis 8890 meetrit kõrge, on

kümme kolm mäetippu, mis üle 8000 meetri kõrged.

Ükski nendest pole weel wallutatud inimese poolt!

Kõrgemateist Himalaja mäetippudest on wallutatud waid Kamet, mis 7600 meetrit kõrge. Everestil on jõutud 8600 meetrini. Ainult 300 meetrit jäi weel ületada, et jõuda mäetipuni. Ent inimese wõimed on piiratud.

Himalaja wallutamisega tegid algust inglased. Sir Hooker jõudis 1850. aastal Tonkpa läbikäiguni, mis asub 6706-meetrilisel kõrgusel. Teise aastal sajandi keskel wennad Schlagintweit'id wallutasid Kameti. 7000-meetrilise kõrguse saawutasid W. H. Johnson 1865. aastal ja dr. Graham 1883. aastal.

1895. aastal katsus parim inglise mägironija A. F. Mummery wallutada 8120-meetrilist Nanga Parbati mäetippu. Tema kaaslasteks oli kaks kõrburit Nepalist. Teada on, et nad jõudsid 6130 meetri kõrgusele.

Pärast seda kadusid kõik kolm.

Kuidas just nad hukkusid, pole tänini teada. Nendest pole leitud jälgegi.

1902. aastal tegid mägironijad Wiinist, Inglismaalt ja Helweetsiast katseid wallutada Nanga Parbatit, mis Himalajas on Everesti järele teiseks mäetipuks kõrguse poolest. Kuid kõik katsed ebaõnnestusid. 1905. aastal ettewõetud pealetungi katses tas lumelawiin, kusjuures hukkusid üks inglane ja mitmed pakilandjad.

1907. aastal püüdsid kaks norralast wallutada kolmandat kõrguse järgi Himalaja mäetippu — Kangchenzönga't, kuid tagajärjeta. Samuti jäi tagajärjetuks Abruzzi hertsogi ekspeditsioon. Wiimane jõudis 7500 meetri kõrguseni. Järsk mäehari jäi wõitmatuks.

Pärast maailmasõda algas Inglismaa uuesti rünnakut Himalajale.

1921. aastal asus teele Tiibetisse inglise ekspeditsioon. Tiibeti walitsus ei tahtnud anda inglastele käsipöidu luba. Selle loa leid nad waid pärast Briti walitsuse wahelesekkumist. Tiibetlased ei näe meeldidi, et jõeasteks „püha mäe" Everesti igawest rahu. Ja Everesti alati inglased walinud oma rünnaku sihiks.

Inglased jõudsid 5000-meetrilise kõrguse, kui suri suurimate kogemustega ekspeditsiooni liige dr. Kellas. Südamenõrkus lõpetas mehe elukäänlo. Ta maeti Everesti mäetipu jalale. Mallory juhatusel tungisid mehed edasi ja jõudsid lõpuks 7000 meetri kõrgusele, n. n. põhjajadula juure. Sealt aga lihutas neid tagasi piitsutaw lumetorm. Ekspeditsiooni teeneks jääb juurdepääsu tee awastamine Everestile.

1922. aastal inglased algasid uuesti oma rünnakut. Nüüd nad wõtsid kaasa ka hapnikuaparaadid, et kergendada hingamist kõrge mägestiku hõredas õhus. Jällegi oli Mallory eesotsas. Jõuti 8200 meetrini.

Tunnis jõuti waid 120 meetrit edasi.

Kurnavad raskelaadulised hapnikuaparaadid kurnasid mägironijaid, pingutas aparaatide kandmine kiiresti nende jõudu. Peale selle suurt kasu need aparaadid ei toonud. Lumelawiin tappis seitse pakilandjat. Tuli loobuda edasitungimisest. Ekspeditsioon pöördus tagasi.

Kolmas inglaste ekspeditsioon algas õnnetuse tähe all. Kui ekspeditsioon oli jõudnud Everesti mäejalale, algas hirmus lumemöll. Kraadiklaas näitas 30 pügalat külma. Wähemgi liigutus külmas hõredas õhus maksis suurt jõupingutust. Nõrkus oli nii suur, et keegi ei wiitsinud piipu uuesti süüdata, kui see kustus. Saapa jalgatõmbamine oli juba hiiglapingutus.

Lõpuks lakkas lumetorm, mehed wõisid wäljuda telkidest. Algas pealetung wõimsale Everestile.

8200-meetrilises kõrguses lahkusid pakilandjad. Norton ja Sommerwell tungisid edasi.

Norton hakkas kõike nägema kahekordselt.

Sommerwelli wabustasid köha ja lämmatamise hood. 8540 meetrilt ei jõudnud ta enam edasi. Norton jõudis tunni jooksul weel 30 meetri wõrra tungida kõrgemale. Kuid mis tähendab see mäehiiglasele? Mõlemad pidi endid tunnistama wõidetuks.

Mallory ja Irvine alustasid uuesti pealetungi, Odell oli nende seljataguse kaitseks. Wiimane jäi maha. Ta nägi mõlemaid weel 8600-meetrilises kõrguses. Siis katsid pilwed julgeid mägironijaid Odelli silme eest. Mis juhtus nendega, ei tea keegi. Arwatakse, et nad wõib-olla jõudsid mäetipuni, kuid hukkusid allaronimisel.

Kümne aasta pärast uuendasid inglased oma katset — wallutada Everesti. Seekord nad uurisid tõrkja mäeharja külgi lennukilt, et leida kergemat juurepääsuteed. Kuid Smythe, Kameti wallutaja, jõudis waid 8600 meetrini.

Sakslane P. Bauer on kaks korda teinud katset wallutada Kangchendzöngat. Sakslased asusid mäewallutamisele neile omase põhjalikkusega. Nad ehitasid teid, raiusid jäässe astmeid, et wõimaldada pakilandjatele edasipääsu. Oma laagri ehitasid nad 7000 meetri kõrgusele. Teisel korral Baueri laager asus 500 meetrit kõrgemal. Kuid mõlemal korral oli ekspeditsioon sunnitud tagasi pöörduma. Esimesel korral lõpetas edasitungimise lahtipuhkenud lumetorm, teisel korral oli lumelawiini hädaoht takistuseks. Teine katse maksis kaks inimohwrit:

komistanud pakilandja tõmbas endaga kaasa sügawusse ekspeditsiooni liikme Schalleri.

1932. aastal ründasid sakslased W. Merkl'i juhatusel Nanga Parbatit. Wiimasest inimeste asulast tuli ekspeditsioonil rännata 600 kilomeetrit mägestikul, et jõuda mäejalani. 4000-meetrilises kõrguses tuli ekspeditsiooni arstil toime panna pimesoole lõikus ühel haigestunud mägironijal. Ühel ojawõtjal wõttis külm jalad ära ja ta tuli tagasi saata.

Ekspeditsioon oli ületanud juba 7000-meetrilise kõrguse, kui teda tabas lumetuisk. Tuli loobuda ettewõttest.

Käesolewal aastal jatkab Merkl Nanga Parbati rünnakut. Ekspeditsioon on juba jõudnud kohale ja ametis ettewalmistamise töödega. Ons neil seekord rohkem õnne?

Raadio täna ja homme

Teisipäew, 15. mai.

Tallinn. 16.00 reklaami ja heliplaate. 18.15 wälismaiste päewauudiseid. 18.30 lastetund. 19.00 kodumaiseid päewauudiseid. 19.15 heliplaate. 19.30 Al. er Siitam: Tähelepanekuid ja muljeid Hollandist. 20.00 ülekanne Tartust. 20.05 kontsert. Juh. R. Palm. 21.00 esperantokeelne nädalakroonika. 21.10 kontserdi järg. 21.30 heliplaate.

Tartu. 18.00 reklaami ja heliplaate. 18.15 ülekanne Tallinnast. 20.00 ilma- ja taimekaitseteateid, õige aeg. 20.05 ülekanne Tallinnast.

Kolmapäew, 16. mai.

Tallinn. 18.00 reklaami ja heliplaate. 18.15 wälismaiseid päewauudiseid. 18.30 põllumajanduslikke teateid. 18.45 kodumaiseid päewauudiseid. 19.00 heliplaate. 19.30 wann. adw. Arnold Susi: Asjalised serwitnudid. 20.00 ülekanne Tartust. 20.05 kontsert. Juh. R. Palm. 21.30 wana tantsumuusikat heliplaatidelt.

Tartu. 18.00 reklaami ja heliplaate. 18.15 ülekanne Tallinnast. 20.00 õige aeg, ilma- ja taimekaitseteateid. 20.05 ülekanne Tallinnast.

Walge fakiir.

Ameeriklane Dawenport laseb enda metallist kirstus matta 3 tunniks meresügawusse.

Los-Angelesi elanik Jack Dawenport, praegu 28 aastat wana, on teinud endale ülesandeks tegelikult tõestada, et India fakiiride „imetegud" on waid inimese tahtejõu koondamise tulemuseks ja seega kättesaadawad ka walgele mehele. Dawenport laseb endal läbi torgata paleb, ilma, et ta kuidagi wäljendaks walutunnet; tantsib klaasikildudel, ilma, et ta wigastaks oma paljaid jalgu; lamab läbinaelutatud laual terawate naelte otsas; laseb enda surnukirstus maha matta maapõue, kust jällegi tõuseb elusana. Sõnaga, teeb läbi kogu fakiiride repertuaari.

Kuid Dawenport teeb rohkemgi kui India fakiir. Hiljuti laskis ta enda weekindlas puusärgis heita meresügawusse, kust kolme tunni pärast jällegi ilmus päewawalgele.

Suurtööstur A. Kitlandi jahile oli kogunud parim Ameerika seltskond ühes Dawenportiga. Sõideti New Yorgi sadamast wälja laiale merele. Seal peatuti.

Dawenport lahe arsti juuresolekul langes katalepsilise seisukorda, naelutades oma pilgu wäikesele metallkuulile. Selle järele asetati Dawenporti keha metallkirstu, mis oli tugew küll, et wastu panna wee surwele suuremas meresügawuses. Üheksa tunnistaja juuresolekul suleti surnukirst hermeetiliselt. Siis laskis laewa kraana puusärgi 100-meetrilisse meresügawusse.

Ühes surnukirstuga laskus wette ka tuuker. Walweks surnukirstu juure.

Kolme tunni pärast tõmmati surnukirst meresügawusest wälja ja awati. Dawenport lamas kirstus külma, eluta laibana. Peegel, mis hoiti ta suu ees, jäi selgeks. Tähendab, hingamine oli lakkenud.

Dawenporti laip pandi leigewee wanni, 20 minuti järele oli mees meelemärkusel. Pärast järgmist 20 minutit tõusis ta wannist ja poole tunni pärast istus ta lõbusalt westeldes jahi salongis.

Mida peab teadma.

India rahwa arw wiimaste andmete järele wõrdub 353 miljonile.

*

Angerjad Euroopa wetest ületawad umbes 1000-kilomeetrilise wahemaa, et jõuda kudemisekohale. Teekond kestab 7—8 kuud.

*

Tekkimas „Suur-Araabia"?

Kuidas paisus Ibn Saudi riik. — Inglased „soendasid madu oma rinnal". — Kes on Ibn Saudi järgmine ohwer? — Ärewus Londonis.

Araabia sõja telgitagused.

Sõda Araabias on köitnud Euroopa tähelepanu sellele poolsaarele, kus ristlevad nii mitmekesised huvid. Ikka rohkem võtab maad araablaste ekspansiivne tung liitumisele, mille lõpusihiks oleks „Suur-Araabia". Siin on mängus suured poliitilised ja majanduslikud huvid, eestkätt Suur-Britannia omad, kellele see rahvuslik liikumine valmistab palju tuska.

Peategelaseks on siin Nedschdi kuningas Ibn Saud. Salgakeste truuide pooleheidjatega wõitis ta endale Nedschdi trooni. Siis hoaras ta oma wõimu alla põhjapool asuwa Dschammari. Türgi riigi raskusi Balkani sõjas mõistis Ibn Saud 1913. aastal kasutada selleks, et liita oma riigiga rikka El Hasa prowintsi.

Sõjas haschimiitide kuninga Husseini wastu pöörlas Ibn Saud kokku inglaste huwidega. Kuna Hussein inglaste abistajal oli tõstnud mässu Türgi wastu,

tõstsid tänulikud inglased Husseini Hedschase kuningaks.

Inglaste poliitika Araabias on wäljendunud Araabia killustamises. Selleks tehti riiklikke üksusi: Süüria, Palestiina, Irak, Transjordaania, Asiir, Jeemen, Hadramaut, Oman. Inglaste arwates pidi see killustamine kergendama Euroopa kultuuri tungimist Araabiasse, mille lõunisihiks oleks olnud Araabia wereta wallutamine.

Inglased toetasid ka Ibn Saudi, kes pidi olema Suur-Britannia relwaks, et waos hoida teisi Araabia linnuharusid. Ent inglased polnud arwestanud Ibn Saudi kawalusega. Ta kasutas inglaste toetust, wõttis tänulikult wastu Londonist saadetud relwad, omandas inglaste tehnilist teadmist. Ja seda kõik selleks, et ise walitseda Araabia üle.

1924. aastal andis Ibn Saud Husseinile otsustawa löögi. Hussein loobus Hedschase troonist. Ta põgenes Transjordaaniasse. Kuningas Hussein, kelle dünastia oli seitsesada aastat olnud muhameedlaste püha linna — Mekka walitsejaks, suri 1931. aastal kehwas ainsas — Ammanis.

1926. aastal Ibn Saud wallutas jõuka Asiiri.

Selle walitseja põgenes Jeemeni imaami Jahja juurde Sana'sse.

Ibn Saudi riiki lahutab Jeemenist Nedschrani prowints, mille pärast tal olid alatised tülid Jeemeni imaamiga. Lõpuks Ibn Saud kuulutas selle prowintsi Nedschdi riigi omanduseks. Selliga ei tahtnud leppida Jeemeni walitseja, tekkis praegune sõda, mis hoiab ärewuses Suur-Britanniat.

Jeemen on 62,000 ruutkm suur.

Elanikke on Jeemenis miljoni ligi, nendest umbes 100.000 juuti.

Jeemeni naabruses asub itaallaste ajamaa Eritrea. Itaallased on alati püüdnud laiendada Jeemeni kodusõdu, ... pudenes waewas puuwilla kaswatamist. Kuid alati pole siin olnud kõigi suurt edu, kuna Jeemeni imam wäga umbusklikult suhtub eurooplastele ja ei armasta uuendust.

Ibn Saudi walitsemisel on nüüd suurem osa Araabia kõlbulikust maapinnast — umbes 1,7 miljonit ruutkilomeetrit 6 miljoni elanikuga. Kas tal õnnestub suurendada oma riiki Jeemeni wallutamisega? See on wäga tõenäoline. Ibn Saudi sõjawäed on paremini relwastatud kui imam Jahja omad. Ja Nedschdi kuningat tiiwustab araablaste poolehoid, kes Ibn Saudis näewad Araabia wabastajat wõõramaalaste ikkest.

Araabias on ärkanud rahwuslik waim, mis eurooplaste suhtes wäljendub tirgliikus wihawaenus.

See rahwuslik liitumine tekitab muret Londonis. Hädaohus on inglaste tee üle Araabia Persia laheni ja sealt Indiasse. Süüria on prantslaste ülemwalitsuse all. Irak on selleks liig tugew, et kergelt langeda Ibn Saudi ohwriks. Kuid Transjordaania on hõredalt asustatud ning rahwas hoiab Ibn Saudi poole. Kas ta pärast Jeemeni wallutamist ei siruta kätt Transjordaania järgi?

Transjordaaniaga on aga Suur-Britannial seotud tähtsad huwid. Seda maad läbistab inglaste poolt ehitatud õlitorustik, mis Iraki õli juhib mererannale. Transjordaania lahutab Nedschdi riiki Egiptusest ja on ka wahemüüriks Süüriale, kus inglastel kaitsta suured majanduslikud huwid.

Londonis kaalutakse plaani liita Palestiina Transjordaaniaga ja niiwiisi laiendada kuninga Abdullahi wõimupiirkonda wastukaaluks Ibn Saudile. Abdullah on täiesti inglaste mõju all.

Ta wenda Alit nimetatakse kui kandidaati Süüria troonile.

Prantslastele pole Süüria walitsemine walmistanud kuigi suurt rõõmu ja arwatakse, et Pariisis Süüria iseseiswuse tunnustamine ei tekitaks erilisi takistusi.

Süüdrased on kaalutlused Londonis. Neile seisab wastu Ibn Saud, kes on parimas meheeas ja Jeemeni liitumisega wist küll ei loe oma elutöö lõppenuks. Ta unelmaks jääb ikkagi Suur-Araabia.

SPORT

Jürlault 1000 m. rekord.

Fatal teine. — Erikson ketast 44.46.

Esimesed rahwuslikud kergejõustiku wõistlused käesolewal hooajal peeti laupäewal ja pühapäewal Tartus Tallinna tänawa spordiwäljal. Esimesel wõistluspäewal olid tulemused ilusale ilmale waatamata keskpärased, teisel wõistluspäewal sellewastu aga meie olude kohaselt head.

Wõistluste kulminatsioon pühapäewal tuluwes, nagu oodatud, 1000 m. jooksu wõistlus Jürlau ja Fatali wahel. Jürlau remonstseeris siswõistlustel Fatalile saadud kaotused ja wõitis ala uue eesti rekordiga 2.36,8. Senine rekord kuulus Tiisfeldile ja oli püstitatud 1928. aastal tulemusega 2.37,6. Fatalgi näitas tublit aega ja jäi senisest rekordist wahe ainult 0,1 sek. wõrra.

Wõistluste tulemused pühapäewal olid:

1000 m.: 1) A. Jürlau (Tall. Kalew) 2.36,8 (uus rekord); 2) Fatal (Tall. Kalew) 2.37,7; 3) Pulk (ASK) 2.41,4.

5000 m.: 1) W. Treinberg (Narwa 1. rügem.) 16.14,0; 2) Anier (Tartu Kalew) 16.24,0; 3) Koidu (Tartu Kalew) 16.49,8.

Ketas: 1) O. Erikson (Tartu ASK) 44.46; 2) K. Sule (Tartu ASK) 36.06.

Oda: 1) J. Laurson (Tartu Kalew) 58.95; 2) Mägi (Tartu ASK) 57.94; 3) Kiipsar (ÜENÜ Tartu osak.) 49.32.

Kõrgus: 1) Aronson (Tall. Kalew) 1.75; 2) Klein (ÜENÜ Tartu osak.) 1.65.

Laupäewal olid tulemused:

400 m. 1) Womm (Tartu ÜENÜ) 54,9; 2) J. Feldman (Tartu ASK) 55,6; 3) Beckman (Pärnu Sakla Spordiselts) 56,4. — 1500 m. 1) Pulk (Tartu ASK) 4.18,4; 2) Koidu (Tartu Kalew) 4.21,8, (rohkem wõistlejaid ei olnud). — 3000 m. 1) Treinberg (Narwa 1 r.) 9.21,6; 2) Anier, Tartu Kalew) 9.29,6; 3) Ahmen (Tartu Kalew) 10.12,7 — 400+300+200+100 m. teatejooks 1) ÜENÜ Tartu osakond 2.17,0; 2) Tartu Kalew. — Kuul 1) Erikson (Tartu ASK) 13.57, 2) Michelson (Tartu Kalew) 13.06, 3) Tuvep (Sakala Noorsepade Spordiring) 12.95.

TJK — OLUMPIA 2:0.

Eswõistluste mäng Tartus.

Pühapäewal peeti Tartus, Tamme staadionil eswõistluste tsüklimäng Tallinna Jalgpalli Klubi (TJK) ja Tartu Olümpia wahel. Mäng lõppes TJK wõiduga 2:0. Poolaeg 1:0.

Publikut oli wõistlust tulnud jälgima Tartu kohta erakorraliselt rohkesti ja see ei olnud kiski poolehoiu awaldamisega nii oma meeskonnale kui ka eriti Tallinna meeskonna wärawawahile Keerbole. Wiimane ja kaitsja Neuman tegid suurt tööd tallinlaste wärawa kaitsmisel. Wastasel korral suurema õnne soodustusel oleks wõinud wõit kalduda ka tartlastele. Tuul ja päike segas mängu omalt poolt tundawalt. Wahelohtunikuna tegutses Reinans.

Tallinlastele oli alul wõõras lõwa ja rohutu wäli ning peaaegu kogu esimene poolaeg oli tartlaste walitsemisel. Tartlastel oli kolm head wõimalust, kuid kas ebaõnne wõi tallinlaste hea wärawawahi Keerbo wõi kaitsja Neumani töö tulemusena jäi wäraw puutumata. 7 min. enne mängu lõppu saawutas Waldow 1:0 TJK heaks, jaotes tuarwa palli Olümbia puuri waiakuse nurka. Mw. Pool sai palli katsuda sõrmedega, kuid ei suutnud pidada.

Teisel poolajal on tuul ja päike tallinlaste soodustajaiks. Mäng üldiselt kiskli lahtine kummagi meeskonna paremuseta. 21. min. on tartlastel hea wõimalus Olümpia eduriwimees Tiedt lööb latti, sealt tagasipõrganud palli lööb Palumets aga räpakalt üle. Enne mängu lõppu teeb Kastanja tallinlaste heaks weel teise wärawa — 2:0, mis jääb ka lõputeisuks.

Terwis—Põhjala 9:1!

Tallinna A klassi jalgpalliselts Põhjala wõistles laupäewal ja pühapäewal Pärnus. Laupäewal põhjalaied saawutasid kohaliku Terwise B meeskonna üle wõidu 4:1, pühapäewal pidid aga hästimängiwalt Terwise A meeskonnalt wastu wõtma ootamatult suure kaotuse — 1:9. Poolaeg 1:5. Eriti teisel poolajal oli pärnulaste ülekaal suur. Wõidukas Terwise meeskonnas mängisid — wärawas Opman, kaitses Kallit ja Murr, poolkaitses Knuter, Laur ja Post, eduriwis Matson, Mägar, Wälbe, Jensen ja Esklusjon.

Jooks Piritale ja tagasi.

Seekord wõitis Kiili.

Tallinna Kalew korraldas pühapäewal teise wõistluse pikamaajooksjaile. Wõistlusmaa pikkus seekord 15 klm. Start oli Kalewi aias, kus jooksjail tuli kõigepealt sooritada 7 ringi. Siis läks jooks edasi Pirita teed mööda 7 klm. tulbani ning sealt jälle tagasi Kalewi spordiwäljale, kus oli mõne ringi järel finish.

Jooksu alustasid 9 jooksjat, kes ka kõik jooksid lõpuni. Kohe alul asub juhtima kalewlane Kiili, temale järgnewad Tumanow, Uun ja teised. Wiimasena lahkub aiast Alfred Maasik, kes saab esimeselt — Kiililt umbes ringi sisse. Kiilile järgneb umbes paarikümnemeetrilise wahega Tumanow ja wiimasest umbes samapalju järel olles Uun. Need kolm moodustawad eesgrupi, teised järgnewad suurema wahemaa järele.

Kiili ja Tumanowi wahemaa püsib umbes samasena kogu wõistluse jooksul ja Kiili (Tall. Kalew) lõpetabki jooksu esimesena ajaga 50.45,4, 10 klm. tänawjooksu wõitja Tumanow sai teiseks ajaga 50.55,4, Uun (Nõmme Kalju) kolmandaks 51.33,8, Martin (Tall. Kalew) neljandaks 52.01,6. Järgnewad Waksmann (Puhkekodu), Koowik (Tall. Kalew), Maasik (Tall. Kalew), Tiibow (Puhkekodu) ja wanameister Kuuter (Tall. Kalew).

Pühadeks karta halba ilma.

Ilusal ilmal seekord lõpp?

Esimene äike tuli wihmaga. — Lõuna-Eesti januneb endiselt wihma järele. — Kewad tõrjus sedapuhku suwe wälja.

Ilmajaama ennustused.

Pühapäewal tekkis wilmaste päikesepaisteliste ja kuiwade ilmade järele pööre — tuli kauaoodatud wihm, seekord küll peamiselt Põhja-Eestis äikese ja hoowihmade näol. Hoowihmasid ennustab ilmajaam ka tänaseks. Temperatuur langeb.

Ilmamuutuse põhjustas madalrõhkkond, mis tuli Atlandi poolt ja liikus üle Skandinaawia poolsaare, jõudes eile Kola poolsaareni. Eestit riiwas ainult selle madalrõhkkonna ääretsib, Soome sai seda rohkem tunda. Seal langes ka temperatuur kõige rohkem.

Tallinnas oli kell 8 hommikul 13 pügalat sooja, hiljem hakkas temperatuur langema. Keskpäewal oli kõigest 7 pügalat, õhtul kell 10 — 5 pügalat. Temperatuuri langemise eel pöördus tuul, kaldudes edelast otse põhja. Tallinna lahele saatus tihe udu. Tuul nõrgenes ja õhtul hilja oli seda kõigest üks pall. Ka baromeeter langes pidewalt ning kell 8 õhtul oli seis 749,2 mm. Nii oli baromeeter langenud kakskümmendneli tundi järgimööda.

Esimest kewadist äikest oli Tallinnas kuulda eile kella 7—8 wahel õhtul. Samal ajal oli wihmasadu kõige kõwem. See äikesepilw, mis ennast tunda andis Tallinnas, oli waid kümnekonna kilomeetri ulatusega. Tihedad wihmahood suutsid wee järele janunewat linna katta weeloikudega tänawal. Linnaümbruse põldude järele wõis otsustada, et maal on sellest wihmast weel wähe. Wihmapilskadel puudus maapinna sisse tungimiseks jõud. Lõuna-Eesti pühapäewal januneb aga endiselt.

Ilmajaamad kõnelewad, et Schotimerel on tekkimas uus madalrõhkkond, mis liigub ida poole. Kõrgerõhu piirkonnad olid Lõuna-Wenemaal, Lääne-Euroopas, keskAtlandil ja Gröönimaal.

Laupäewal oli Eestis sooja 13—19 kraadi, öösel 8—11, pühapäewa enneлõunal 10—13 kraadi.

Näib nii, et kewad on tõrjunud wälja suweilmad, mis meile olid tulnud weidi enneaegselt. Kardetakse, et saame wihmased nelipühad.

Päästearmee uue kindrali ootel.

Uue üldjuhi walimine augustis.

Londonist on saabunud ametlikke teateid, et päästearmee senine üldjuht kindral Edward Higgins läheb tegewast teenistusest erru ja lahkub kindrali kohalt. Uue kindrali walimine on ette nähtud augustikuul, kuna tegelikult on kindral Higginsi lahkumine nowembris.

Staabiülem Higgins waliti teatawasti 1929. aastal ülemnõukogu poolt weel eelmise kindrali Bramwell Boothi haiguse ajal üldjuhiks, sellega wõeti päästearmee dünastiline juhtimine Boothide perekonnalt ja mindi üle walimise süsteemile.

Nagu Higgins oma staabistlemale teatab, wõttis ta wastu kindrali koha ainult tingimusel, et ta sellena ei tegutse üle 70 a. wanuse. Kuna Higginsil on see wanus juba käes, lahkub ta kindrali ametist. Arwatawasti läheb uue kindrali walimine rahulikult ega ole oodata laineid, mis tekkisid Higginsi ametisse astumisel ja juba enne seda.

Soome murdmaa meister Toiwonen.

Lahtis, 14. mail. Soome murdmaajooksu eswõistlused peeti pühapäewal Lahtis. Ilm wõistlusteks ilus, päikesepaisteline. Wõistlejaid rohkesti. Puudusid waid suured, nagu Nurmi, Wirtanen j. t. Kuna Nurmi hiljuti kohalikul murdmaal näitas head wormi, oodati teda eriti eswõistlusil. Pikemal distantsil, 8,5 klm., tuli meistriks möödunud aasta wõitja Wentta Toiwonen ajaga 29.49,5; 2) Kullonen 29.50,9; 3) Pesonen 29.54,4; 4) Matara 30.19; 5) Kuokka 30.19,5; 6) M. Järwinen 30.34. Jooksu lõpetas üle 20 wõistleja. Toiwonen kannatas weidi jalawigastuse all.

Lühemal distantsil — 3,6 klm., tuli wõitjaks L. Lehto ajaga 12.52,4; 2) K. Tuominen 12.53,9; 3) T. Mäki 13.13,5; 4) T. Happalio 13.16; 5) A. Suomela 13.17; 6) T. Loukola 13.17,5. Sel distantsil wõistles 38 meest.

Schmeling — Paolino wiik.

Barcelona, 14. mail. Pühap. peeti siin raskekaalu poksiwõistlus omaaegse maailmameistri saksl. Max Schmelingi ja hispaanlase „puuraiuja" Paolino wahel. 12. roundiline wõistlus lõppes 27.000 pealtwaataja juuresolekul wiigiliselt. Schmelingile oli see wõistlus wiimaseks shansiks maailma eksraklassi poksijate nimestikku jäämisel. Kuidas see wiik mõjub Schmelingi edaspidistele „kursidele", selgub lähemal ajal.

Tartu Kalew Wiljandis.

Laupäewal ja pühapäewal wõistles Wiljandis Tartu Kalewi jalgpallimeeskond. Tartu Kalew laupäewal wõitis Wiljandi jalgpalli klubi 2. meeskonda lotus mängus 2:1. Pühap. WJK 1. meeskond mängis tartlastega hoogsas mängus 2:2.

Koik 3.20 teiwast.

Pühapäewal Sakala noorsepade spordiklubi kergej. wõistlusel olid tagajärjed: H. Koik saawutas teiwashüppes 3.20 (segas tugew tuul, harjutusel ületab kergelt 3.30), 1500 m. Erg 4.48,0; 60 m. Koik 7,0, kaugus Koik 5.66, ketas (kergej. wõo) man 38.97, 110 m. Kõpman 18,6; 400 m. Jalak ja Kõpman 58.6.

Koolide jooksud jäid ära

Tallinna koolide suured teatejooksude wõistlused, mis pidi peetama pühapäewal, lükati wihmase ja külma ilma tõttu edasi. Wõimalik, et wõistlused peetakse pühade eel, juba käesolewa nädala keskel.

Jaworski aastaks wangi.

Kelm ei pääse niipea trellide tagant. „Üraldigatud" 50 dollarit.

Nikolai Jaworski on wana tuntud lõikaja, kes oma operatsioonid on püüdnud ikka wiia tsiwiilwahekorra alla, kuid sellest hoolimata on tulnud tal juba paar korda istuda. Laupäewal oli ta jälle Tallinna-Haapsalu rahukogu süüpingil. Seekord tuleb tal anda wastust ühe dollarioperatsiooni eest, millega ta „lõikas" ära Olga Witkarilt 50 dollarit, mille ta pidi wahetama eesti kroonideks. Kohus mõistis selle operatsiooni eest Nikolai Jaworski 1 aastaks wangiroodu.

See oli möödunud aasta septembrikuu alul, kui Olga Witkar sai omalt onult Ameerikast 100 dollarit, mida kawatses wahetada eesti kroonideks. Sellest asjast kõneles ta oma tuttawale Alfred Jansonile, kes

soowitas seda operatsiooni wiia läbi mustal börsil, kus dollarite eest makstawat palju rohkem.

Tema teadwat ühte meest, kes dollareid ostwat. See mees wiibiwat harilikult „Du Nordis".

Witkar wõttis dollarid kaasa ja läks koos Jansoniga „Du Nord'i", kus Janson tutwustas teda dollariteostjaga — see oli Nikolai Jaworski. Wiimane seletas Witkarile, et tema ise küll dollareid ei osta, kuid üks tema tuttawaid, kes elawat samas tänawas. Jaworski palus dollarid anda tema kätte, küll ta selle asja juba ilusasti jutti ajawat.

Witkar lõi kahtlema ja arwas, et siin mingi konks ikka sees on ega tahtnud dollarid Jaworski kätte anda, ent kui Jaworski seletas, et karta pole midagi, kuna see mees maksawat dollarite eest wäga kõrge hinna ja kogu operatsioon wältawat waid paar minutit, millise aja Olga Witkar wõiwat maja ukse ees oodata, et asi kindlam oleks.

Naine siiski ei julgenud kogu summat Jaworski kätte anda waid andis esialgu 50 dollarit (200 krooni). Jaworski wõttis raha wastu ja läks „Du Nordi" läheduses olewasse majja, kuna Witkar ühes Jansoniga jäid tänawale ootama. Ootasid, ootasid, ja kui Jaworski wälja ei ilmunud, siis läksid majja otsima.

Selgus, et Jaworski ei olnud üldse selles majas käinud, waid tõenäoliselt ühes dollaritega läbi selle maja koridori wäljunud Lühikesele jalale.

Nüüd ei jäänud kahjusaajal muud üle, kui loost teatada ametiwõimudele. Kriminaalpolitseis, kus Jaworski üle kuulati, seletas mees, et tema kohtanud tähendatud maja koridoris kedagi tuttawat, kellega ajanud umbes pool tundi juttu. Kui ta peale selle majast wälja tulnud, olnud naine kadunud, mille tõttu raha jäänud tema kätte.

Hiljem raisanud raha ära, sega on temal selle naisega „tsiwiilwahekord", kuid mingisugust kuritegu polewat tema teinud.

Kohtus püüab mees end samuti näidata puhta mehena, kes kinnitab, et temal olewat küll kahjusaajale 50 dollarit tasuda, kuid see polewat kuritegu, kuna ta on nõus seda tasuma „esimesel wõimalusel". See seletus aga ei ole usutaw, kuna tunnistajad tõendawad wastupidist ja peale selle on Jaworskil weel teisigi samalaadilisi patte hinge peal. Kohus arwestades sellega mõistab Nikolai Jaworski 1 aastaks wangiroodu.

AUTO uudised

Mootorratturite traditsiooniline kiirusvõidusõit.

Eesti Motoklubi poolt korraldatakse igaaastane traditsiooniline mootorratturite kiiruswõidusõit ühele kilomeetrile 27. mail, mis on ühtlasi ka wõistluste-hooaja awamiseks. Wõidukihutamine korraldatakse Raudalu maanteel. Kuna mitmed sõitjad on muretsenud uusi masinaid, on tõenäoline kiirusrekordite parandamine.

Suur elevus jalgrataste ostmisel.

Jalgrattaid müüjad ärid ei wõi sel aastal nurieda äri üle, wähemalt wõrreldes läinud aastaga, sest kõigist äridest on jalgrattaid ostetud elawalt. Mõni äri on seni müünud 50 prots. rohkem jalgrattaid kui läinud aastal, kuid keskmiselt 30 prots. on müük suurenenud kõigis ärides. Jalgrattaostmise hooaeg hakkab jõudma warsti lõpule, suwel ostetakse weel ainult mõni üksik jalgratas.

Eesti autoklubi saab 10-aastaseks.

Käesolewal aastal saab täid kümme aastat klubi asutamisest. Juubelipäewa kawatsetakse pühitseda piduliselt. Klubi motosektsioon korraldab 3. juunil hipodroomil wõistlused meistri nimele. 9. septembril klubi motosektsioon korraldab Eesti suursõidu (T. T.), millest osa wõtma tuleb ka wälismaade autosportlasi.

Eesti motoklubi korraldusel peetakse 23.—24. juunil traditsiooniline ühesõit ja 26. augustil hipodroomil mootorrataste wõidusõit ühes hüpetega ja muude trikkidega.

Mis mujal uudist.

Helsingis pühapäewal peetud autowõidusõidule sõitnud Itaalia wõidusõitja Berrone mehaanik sõitis piduririkke tõttu wastu puud, wigastas raskesti autot ja murdis endal jalaluu.

Riia autoklubi ekskursioon, mis koosneb 60 isikust 20 autol, sõidab eelolewate pühade ajal külla Kaunase autoomanikele.

Saksa autode ja mootorrataste kolmepäewasest wõidusõidust Harzi mägestikus wõttis osa 323 mootorsõidukit. Warem registreerituist ütles ära ainult 2 autot ja üks mootorratas — sega distsipliin, mis wõiks olla eeskujuks ka meie mootorsportlastele.

Pühapäewal Prantsuse autoklubi poolt Fontainebleau's korraldatud wõidusõidul üks auto tormas pealtwaatajate hulka. 6 inimest sai surma, palju haawata. Sõitja, üks sõjawäelenduceid, suri haiglas.

Huwi Wiljandi linnuderiigi wastu.

Pühadeks sõidab mitu organisatsiooni.

Balti päästeselts korraldab teatawasti nelipühiks huwireisu Tallinnast üle Rohuküla Wiljandi linnuderiiki. Wäljasõit pühade laupäewal pärast lõunat ning tagasi Tallinnas ollakse teisel pühal. Üks päew saab olla saarel. Tagasi tulles külastab „Dagmar" ka rannasadamaid, millesega wõimalus tutwuneda. Pool päewa teisel pühal saab olla ka Haapsalus. Ja edasi-tagasi sõit maksab laewaga 3 kr. 50 senti kolmas klass, esimene klass 6 kr., platskaardiga 8 krooni. Wiljandis korraldatakse rahwapidu.

Huwi selle reisi wastu on suur. Sõidu üle on järele pärinud ning sõiduks soowi awaldanud ETK ametnikud, „Estonia" ekspordiwabrikute ametnikud, weeteede walitsuse klubi ja teised. Raudteel saab pühapäewa piletiga 33 prots. hinnaalandust. Praegu on õige aeg Wiljandi külastamiseks, kuna pojad juba paljudel lindudel wäljas ning teised hauduwad weel. Linnud on kõik kohal.

Pahurini pahurad teod.

Riskus tänawal raha.

Koostati protokoll Semjon Pahurinile rahurikkumise pärast Wana-Wiru tänawal.

Pahurin ja ta kaaslased tungisid seal kallale Johannes Kuusmikule ning peksid teda.

Perekonnateateid.

Kihlatud.

Tallinna linna perekonnaseisuametis. — Boris Brauwerk, 25-a. merimees ja Anna Painik, 22 a. kodune. Peigmees elab Nõmmel, pruut Tallinnas.

Tapa linna perekonnaseisuametis. August-Jaan Tars (Darsh), 44-a. weduri-juht ja Anna-Emilie Paal, 40-a. kodune. Peigmees elab Tapal, pruut Tallinnas.

Abiellunud.

Feodor Prokkotow ja Anna Barkanow; Arwid-Walentin Kühn ja Eleonora Kilaus; Albert Hergauk ja Liisa Ots; Oswald Wakmann ja Ilme Raudsepp; Roland-Eduard Aho ja Antonina Remmel; Harald Pontak ja Alice-Johanna Lukk; Alfred Rõmmik ja Salme Mangelsen; Artur-Rudolf Mets ja Ksenia Säkkste.

Sündinud.

Augustin ja Lihin (neiuna Kulli) Pihl'il — poeg Harri-Leonhard; Sergei ja Gertrude-Martina (neiuna Korewo) Pintsel'il — poeg Udo; Edgar-Julius ja Weera (neiuna Hertel) Finkelstein'il — tütar Irina; Roman ja Johanna (neiuna Lang) King'il — poeg Aleksander; Aleksander-Eduard ja Hilda-Marie (neiuna Tahmel) Ollek'ul — poeg Heino; Aleksander-Hugo ja Elisabet (neiuna Wolkonski) Ammon'il — poeg Bruno; August ja Jenny-Amanda (neiuna Lootsmann) Altdorf'il — tütar Mai-Liis; Heinrich ja Hertha (neiuna Neiwelt) Rääks'il — tütar Milwi; Eduard-Bernhard ja Leontine Anette (neiuna Koppel) Simmermann'il — tütar Ines.

Surnud.

Marie Günther, neiuna Reha, 52 a. wana; Eduard-Georg-Rudolf Krusenstjern, 59 a. wana; Feodor Suhanow, 61 a. wana; Triino Uun, 84 a. wana; Marie Wahlström, neiuna Karros, 64 a. wana.

Eilsest tänaseni

Kodumaal:

— Riigikohus awaldas motiiwid wabadussõjalaste liidu sulgemise wastu tõstetud kaebuse tagajärjeta jätmise kohta. Riigikohus on jõudnud temale esitatud tõendusmaterjalide põhjal otsusele, et wabadussõjalaste liit walmistas ette wägiwaldset riigipööret.

— Keskkooli reformikawa anti kaalumiseks wiie-ministri-komisjoni. Eriüübilised gümnaasiumid kawatsetakse muuta kutsekoolideks, milledest ülikooli saaks astuda ainult wastawasse fakulteeti, näit. kommertskoolist ainult majandusteaduskonda.

— Wiljandimaal leiti Kõpu jõest uppunud mehe laip. Taskus leiduwad dokumendid kuuluwad 61-aastasele Aleksei Peedile.

— Wasknárwa wallas Kuninga külas pühitseti piduliku karja kewadist wäljalaskmist, korraldades sel puhul rahwamajas tantsupeo. Seal tekkis kaklus, milles wiis noormeest sai raskeid pussihaawu, mõni kuni pool tosinat.

— Õhu- ja gaasikaitse liit korraldab käesolewal suwel teise lennukursuse eralendurite ettewalmistamiseks. Õpetamisel kasutatakse eesti inseneride poolt konstrueeritud ja kohapeal walmistatud lennukeid.

— Petserimaal Meremäe wallas leiti järwest talutenija Anna Schitkowa laip. Schitkowa läks kaduma kuu aega tagasi. Nagu nüüd selgus, on Schitkowa tapnud perepoeg Mihail Raud, kellel oli Schitkowaga lähem wahekord ja kes enda hiljem laskis maha.

— Meremärke wäljapanija aurik „Lood" sattus Sõrwe tuletorni lähedal merepõhjas olewa inglise auriku „Penelope" wrakile ja sai augu ninasse, nii et wesi tungis meeskonna eluruumi. Laew hoiti pumpade abil wee peal, kuni päästelaewade tulekuni.

Raja tagant:

— Chicagos wangistati linna politseipresident McLeslam, kes osutus kuulsa roimari Dillingeri abiliseks. Seetõttu olidki Dillingeril teada kõik politsei kawatsused tema wastu.

— Nagu inglise ajalehed teatawad, olewat Prantsuse walitsusel kawatsus suurendada sõjawäge kahekordseks senisest arwust. Sellekohane kawa olewat kindralstaabi poolt juba töötatud wälja. Sõjawäeteenistuse aeg Prantsusmaal muudetakse kaheaastaseks.

— Põhja-Ameerika Ühendriikides puhkes streigilaine. Illinoisi osariigis streigib 4000 töölist saapawabrikutes, Oregoni osariigis hakkasid streikima sadamatöölised.

— Inglise kuningas George tegi pärast kaheaastast waheaega esimese pooletunnise ratsutamiskatse. 4. juunil peetawal suurel sõjawägede paraadil kuningas, kelle terwis ei ole kõige parem, peab traditsiooni kohaselt 2 tundi istuma hobuse seljas ja wõtma wastu paraadi.

Lätlaste suur ekskursioon Petseri.

Riia rahwuswaheline turismiühing koos Läti-Inndi turismiühinguga korraldawad lähemail päewil suurema ekskursiooni Eestisse, Petserisse. Ekskursioon kestab 19. kuni 22. maini ja läbi sõidetakse 600 kilomeetrit. Turistid külastawad Petserit, Irboskat, Wõnnamaga ja teisi Lõuna- ja Ida-Eesti waatamiswäärt kohti. Kui palju turiste sõidab, ei ole weel teada, kuna osawõtjate registreerimine weel kestab, kuid et asja korraldawad kaks turistideühingut, loodetakse palju osawõtjaid.

10 krooni ja taskurätt.

Benjamin Buichujew, elukoht Aasrika tän. nr. 1, teatas politseile, et temal warastatud lukustatud korterist 10 krooni raha ja taskurätt.

Loterii lube ei anta!

Rahwalt wõeti 500 miljonit.

Suurloteriide juubel.

Loteriiuputusest on meil palju kõneldud ja nurisetud, et loteriipiletite pakkujad muutuvad inimestele juba tüütavaiks. Praeguse valitsuse ajal ei ole enam antud välja uute suurloteriide lube. Selle üheks põhjuseks on asjaolu, et praegu on pooleli pooltosinat suuri loteriisid ja teiseks, et hakkab saabuma aeg loteriide korraldamise võtmiseks riigi kätte. Praegu võiksime pühitseda suurloteriide kümne aasta juublit, sest enne 1924. aastat korraldati peamiselt väiksemaid loteriisid, üldsummas kõige rohkem 5 miljonit senti. Praegu aga on 10-miljonilised loteriid muutunud päris igapäevasteks ja natuke rohkem elevust tekitab see, kui mõni organisatsioon korraldab 20-miljonilise loterii ja võitude kaudu teeb Eestis korraga mitu inimest miljonäriks.

Eesti rahva „loterii-kandejõud."

Meie rahwarw ja majanduslikud olud kirjutawad ette piirid ka loteriidele. Kui päewakorrale tõusis loteriide korraldamine riigi kätte wõtmise küsimus, oli kõigepealt tarwis selgitada, milline on loteriiturg Eestis, kui palju suudab meie rahwas aasta jooksul kulutada raha sellisteks õnnemängudeks kui seda on loterii.

Loteriide praeguse süsteemi juures rahwa „kandejõud" loteriide suhtes aastas on mitte rohkem kui 400.000 krooni. Teiste sõnadega, iga aasta jooksul wõiks korraldada neli loteriid, mille juures iga loterii piletite kogusumma on 100.000 krooni.

Sellele wastawalt lubabki wabariigi walitsus korraga käiku ainult 3—4 suuremat loteriid. Et aga samal ajal korraldatakse kogu riigis suur hulk wäikeloteriisid, millised kokku teewad wälja küllalt tunduwa summa, ei suudeta suurte loteriide piletid-loositähti läbi müüa ja loosimist ettenähtud ajal teostada.

Legaliseeritud õnnemängu ajalugu.

Loterii on õnnemäng, nagu see selgub tema nimestki. Sõna „loterii" on moodustatud itaaliakeelsest nimetusest „lotto", mis keskajal oli tarwitusel ja tähendas loosi, õnnemängu.

Esimene ja praeguseni suurim loterii Eestis iseseiswuse seisukohal on olnud „wõidulaen", mis 1920. aastal lasti wälja Asutawa Kogu poolt wastuwõetud seaduse alusel. Wõidulaenu kogusumma oli 100 miljonit marka ja see kustutati 10 aasta jooksul. Pilet maksis 100 marka ja iga aasta loositi 4 milj. marka neljal loosimisel. Wõite iga aasta kohta oli 8.000, nendest igal loosimisel üks peawõit 250.000 marga suuruses.

Kultuurilistele eraorganisatsioonidele ja asutustele sel ajal lubatud loteriid olid wäikesed, peawõit kõige rohkem 100.000 marka. Eriti teraseid on loteriisid korraldama muuseumid, esmajoones Eesti Rahwa Muuseum Tartus, kes 1921. aastal paneb loterii käima ja kuni tänapäewani on neid korraldanud terwe seeria.

Elukutse: loterii korraldaja.

Iga loterii edukas läbiwiimine oleneb suurel määral organisatsioonist, korraldajast. Wanemaid loteriidekorraldajaid Eestis on Eisenschmidt Tartus ja muuseumi tegelane Pulst Tallinnas. Nende järgi tuli tuntud maadlussportlane N. Kursman, kes ainsa loteriisid korraldama. Ta wõttis endale abiks Reisneri, kes oli „Wanemuise" raamatupidajaks. Tallinna muuseumi tegelane Pulst rakendas muuseumi loterii korraldamisel tööle muuseumi ametniku Koppeli.

Hiljem kadusid loteriide „areenilt" Eisenschmidt ja Pulst. Kuid loteriisid tuli järjest juure. Organisatsioonid said küll loa loterii korraldamiseks, kuid neil polnud meest, kellel loteriiasjanduses oleks wajalised wilumused. Seepärast pöörduti nende poole, kes warem juba organiseerinud mõne loterii. Nii tuli, et Kursmanist, Koppelist ja hiljem ka Reisnerist said elukutselised loteriikorraldajad, kellel on oma büroo, tegelaskond ja kes juba hulk aastaid on teenistuse ja töö mõttes tegelenud ainult loteriide korraldamisega ühe wõi teise organisatsiooni wõi asutuse ülesandel.

20.000 kindlat piletimüüjat.

Igal suuremal organisatsioonil, kes saab loteriiloa, on oma liikmeskond ja pooldajad, kes hoolitsewad loositähtede müümise eest. Kaitseliidu keskjuhatuse loterii pileteid müüsid kaitseliitlased, lauljate liidu loteriipileteid koorijuhid ja laulajad, Punase Risti — arstid ja haiglaõed jne. Kuid kõigest sellest „ideelisest poolehoiust" üksi oleks wähe selleks, et läbi müüa iga 10-miljonilise loterii 100.000 ühekr. loositähte. Seepärast loteriikorraldajad on organiseerinud endale aastate jooksul terwe wõrgu loositähtedemüüjaid. Paljudes kohtades ja paljud isikud on kõigil loteriikorraldajail ühised piletimüüjad, näiteks postkontorites, suuremate äride kasiades jne. Kuid peale selle on igal loteriikorraldajal weel omaette kaader piletimüüjaid. Nende nimestikke hoitakse üksteise eest saladuses, nagu ikka ärisaladust. Alalisi kindlaid piletimüüjaid, kellele piletid saadetakse müügile iga loterii ajal ja kes wõtawad osa ka preemiate loosimisest, on wähemalt 20.000 isikut. Neile on loteriipiletite müük kujunenud wäikeseks kõrwalteenistuseks, sest nad saawad müüdud piletite wäärtusest endile 10 prots.

Wõiduwõimalused loteriil.

Wõitlus loteriikorraldajate wahel sunnib neid ikka rohkem lähenema n. n. klassiloterii süsteemile, korraldama mitu eelloosimist preemiatega ja seega maksma suurema protsendi kui wanasti tagasi rahwale. Eelloosimistel on küll wäiksemad wõidud kui lõpploosimisel, kuid neid on eelloosimistel tunduwalt rohkem. Kes ostab pileti kohe ja osa wõtab kõigist eelloosimistest, sellel on palju rohkem wõimalusi wõitmiseks kui sellel, kes ostab pileti niiöelda wiimasel silmapilgul. Wõitudeks ja preemiateks minewa summa suurenemisega on aga ühtlasi suurenenud ka wõiduwõimalused.

Loteriide rahaline üldsumma aasta kohta hakkas meil kiiresti kasvama alates 1926. aastast. Nimetatud aastal oli loteriide summa 218.750 kr. Wõitudeks ja kuludeks anti wälja ainult 88.287 krooni. Järgmisel aastal saadeti loteriipileteid rahwa hulka juba 240.000 krooni wäärtuses. 1928. aastal hüppas see summa juba 515.000 kroonile. Sellest summast saadi „puhast" 267.650 krooni. Järgmisel aastal on loteriide summa juba 552.100 krooni ja „puhast" saadakse 278.656 krooni. Seega näeme, et nüüd läheb wõitudeks, preemiateks ja muudeks kuludeks ümmarguselt pool kogu loteriisummast. 1930. aastal on loteriide üldsumma weel ainult paartuhat krooni alla ümmarguse 600.000 krooni.

Loteriide üldsumma on wahetpidamata suurenenud ja praegu käimasolewad suurloteriid üksi annawad 650.000 krooni, juure arwamata wäiksemaid rahalisi loteriisid. Praegu on 20-miljoniline loterii käimas wabadussõja mälestusmärgi heaks, 10-miljonilised Tartu „Wanemuisel", üliõpilaskonnal, Eesti muuseumiühingul, gaasi- ja õhukaitse liidul, kuna wene rahwuslik liit lepib 5 miljoniga.

25 uut miljonäri.

Loteriide kaudu on Eesti rahwalt seni saadud ümmarguselt 500 miljonit senti, mille eest wastutasuks on 25 õnnelikku wõitjat tehtud miljonärideks. Wiimastel aastatel on peawõidu summat suurendatud, miljonile juure lisades riigi heaks minewa ja wõidu wäljamaksmisel mahaarwatawa 20-protsendilise maksu, nii et wõitja kätte saab tõepoolest terwe sendimiljoni. Kui aga peawõit on ainult üks miljon senti, siis wõitja saab kätte 800.000 senti ja seega ei olegi ta illagi miljonär.

Kindel wõitja igalt loteriilt on aga riik, sest riigi heaks minew maks arwatakse wõitudelt maha. Peale selle teenib riik tublisti postimaksude näol. Iga kümnemiljonilise loterii korraldajad peawad loterii läbiwiimiseks kulutama 6.000—8.000 krooni postmarkide ostmiseks. Siia juure tuleb lisada weel see rahasumma, mis omalt poolt kulutawad postmarkidele need piletiomanikud, kes tahawad osa wõtta eelloosimisest ja selleks saadawad piletite kupongid loteriitoimkonda.

Kas wõidetud raha tõi õnne?

„Õnn on pime" — see maksab täiel määral ka loteriide suhtes. Osa peawõite on läinud waestele inimestele, kuid osa waranduslikult kindlustatuile, kellel raha ei olnud kuigi hädasti tarwis.

Kuiwõrd toob loteriil wõidetud raha õnne, see on iseküsimus, kuid mõnigi inimene on saanud teostada oma ammuse unistuse, südamesoowi. Prl. Salzberg, end. Põhja panga ametnik, wõites peawõidu, wõis teostada oma ammuse unistuse ja sõita Prantsusmaale huwireisile. Õnnelik wõitja Abja poolt, kelle nime ei mäleta, wõis täita oma südamesoowi — osta klaweri. Wõttes Tallinnas wälja raha, ta läks kohe „Esto-Muusikasse" tegema klawerikaupa. Tallinnas elaw Kartus wõitis miljoni ja asutas sellega riiete kiirpressimise tööstused „Hoffman's Method." Kuid nüüd on mees sattunud sekeldustesse wabsluse pärast. Nii et wõib weel olla küsitaw, kas raha lõppude-lõpuks tõi temale õnne.

Riigikontrolli ametnik Sukka ruttas kohe wiima wõidupiletit hoiule panga teraskambri, niipea kui sai teada ajalehest, et see pilet on wõitnud. Kuid kuni selle silmapilguni oli pilet hooletult wisatud lauale wedelema, kus ta oleks wõinud minna kaduma.

Ühe miljonilise wõidu wõitja isik jäägi awalikkusele teadmatuks. Raha wõeti wälja panga kaudu ja nii tugewa konspiratsiooniga, et wõitjat teada ei saanud ei ajakirjanikud ega ka loteriikorraldaja.

Kurjad keeled teawad aga nüüd kõneleda, et too salapärane miljoniwõitja olnud pangadirektor Jõudu Tartust.

„Imet" ei sünni!

Ära kaduma hakkawad need romantilised unistajad, kes arwawad, et peawõidu wõitja annetab raha igale, kes aga taipab küsida. Endistel aastatel tuli iga loterii lõpploosimise eel loteriikorraldajale wähemalt 200 kirja, milles paluti anda edasi peawõidu wõitjale. Kirjades küsiti raha igaks wõimalikuks ja wõimatuks otstarbeks.

Nüüd on inimesed aru saamas, et selliste kirjade saatmine ei tasu ära margikulu. „Õnnelik wõitja" ei anna sentigi, „imet" ei sünni, et äkki tuleks küsijale koju rahasaadetis. Wiimati keegi talupoiss saatis lastesõprade ühingu loterii korraldajale kirja, milles palus miljoniwõitjat saata temale 50.000 senti, mida tal olewat tarwis edasiõppimiseks. Kuid ka see noormees pidi maha matma oma unistused kergest rahasaamisest.

Nii elatakse olümpiamängudel.

Los Angelesi olümpiamängude eeskujul ehitawad sakslased ka 1936. a. olümpiamängudeks Berliini lähedale olümpiaküla. See tuleb sõjawäe harjutuswäljale Döberitzi, 14 klm. staadionist eemale. Olümpiaküla ja staadioni wahelist ühendust peawad omnibused. Olümpiakülla rajatakse harjutuswäljad, posti- ja telegraafiamet, äri- ja söögimajad, rawiasutused, lõbustuskohad jne. Majad olümpia-wõistlejaile ehitatakse ühekordsed, 10—12 tuba majas. Igas majas on oma wanni- ja dushiruumid. Igas magamistoas on ruumi kahele wõistlejale. Einetamisruumi juurde tuleb 50 kööki, nii et iga rahwus wõib rahuldada lasta oma maitset. — Pildil: olümpiaküla modell; all wasakul ühiselumaja eluruumiga ja magamistoaga iga kahe wõistleja jaoks.

Sakslased arendawad lennuasjandust.

Ehitamisel ka sõjalennukid?

Saksamaa arendab oma lennuasjandust kogu riik on jagatud 16 õhujaoskonnaks „õhuametitega" eesotsas. Õhuametid asutatakse Berliinis, Breslaus, Darmstadtis, Dresdenis, Frankfurdis Maini ääres, Kielis, Kölnis, Königsbergis, Magdeburgis, Münchenis, Münsteris, Nürnbergis, Stettinis, Stuttgardis ja Weimaris. Nagu näeme, külwatakse kogu Saksamaa tihedalt üle õhuametitega. Wiimaste ülesandeks jääb mitte üksi lennuasjanduse walwe ja arendamise kohal, waid ilmastikujaamade ülesanded. Kogu lennuasjandus allub erministeeriumile, mille eesotsas on Hermann Göring.

Prantsuse ajakirjandus süüdistab Saksa walitsust, et ta eralennuasjanduse katte all arendab lennuwäge sõjalisteks otstarweteks. Kuigi riigi eelarwe ei näita krediite sõjalennukite ehitamiseks, muretsewad raha selleks otstarbeks eraorganisatsioonid, keda toetab riik. Nii olewat mitmed tehased Saksamaal palawiliselt ametis sõjalennukite ehitamisega. Igal pool Saksas laiendatakse lennujaamu, et tarbekorral ruumi leiaksid ka sõjalennukid.

Saksa ajakirjandus tõrjub tagasi kõik need süüdistused, seletades, et Saksamaa pole astunud üle rahulepingu piiri.

Mammutikütid Euroopas.

Kui Euroopa mandril pesitsesid mammutikarjad. Mida jutustab „Millendorfi Weenuse" kuju.

Huwitawad arheoloogilised leiud.

Lõunapoolsel Prantsusmaal, Rivieras, Alam-Austrias, Määrimaal on wiimase 25 aasta jooksul leitud terwe rida elewandiluust nikerdatud kujusid. Suurem osa nendest kujutawad lopsakaid naisi wägagi arenenud istmikuga, mis tuletawad meelde praeguse aja bushmenti naiste raswunud keisi. Nende kunstiesemete loojad on pärit wanast kiwiajastust ja kuulusid andekale rahwusele, kes too aja kohta oli kaunis arenenud.

Nad elatasid endid peamiselt jahist.

Jahiloomaks olid neil enamasti mammutid, kes jääajastu lõpul suurtes karjades pesitsesid Euroopa mandril.

Samalt rahwuselt pärit joonistustelt, mis leitud mitmes kohas koobaste seintel, on näha, et mammutid olid kaetud pikkade karwadega, mis olid punakat wärwi. Siberis leiti Jenissei jõe kallastel mõned jäätanud mammutilaibad, millistel oli weel säilinud see punane karwast kate. See tõendab, et need ürgajastu kunstnikud wõistsid loomutruult kujutada loodust.

Kaewamistel on hulgaliselt leitud selle eelajaloolise rahwa kunstikke, kes elas jää piiril, oma koopaelamuid ilustas seinamaalidega, mattis oma surnuid ja nendele hauda kaasa andis lahkunu relwad. Leitud pealuude uurimused tõendawad, et see rahwas, kes elutses praegusel Prantsusmaal, Austrias, Böömimaal ja Wahemere rannikul, on lähedalt sugulane praeguste Euroopa rahwustega. Selle kadunud inimrassi ajastut

õpetlased nimetawad Aurignac'i-ajastuks,

prantsuse küla nime järgi, kus esmalt leiti **selle rahwa kunstikke.**

Määrimaal Brünni juures leiti terwed mammutikalmistud, kuhu olid koondunud tuhandete mammutite luude jäänused. Nähtawasti, mammutite küttimine algusest peale sel ajal, et nad aeti suurtesse kaewatud aukudesse, kus nad siis tapeti kiwidega.

Praeguse Prantsusmaa pinnalt on mammut kadunud järkjärgult. Mammut rändas üle Määrimaa ja Wene Siberisse. Nähtawasti on terwed suguharud kaasa teinud selle rännaku. Selle wiimased etaabid, milliseid tunnewad õpetlased Euroopa pinnal, on awastatud Poolas.

Hiljuti sattus keegi talunik Siberis Irkutski läheduses kiwistuajastu asula jäänetele. Wene õpetlane Gerassimow asus nende wäljakaewamistele. Esimene ese, mille ta sealt leidis, oli jällegi elewandiluust, wõi õigemini

mammutikihwadest nikerdatud lopsakawormilise naise kuju,

mida Austrias tehtud leiu järgi kutsutakse „Millendorfi Weenuseks". Kuid Siberis asunud Aurignac'i inimesed olid juba rohkem arenenud kui nende suguwennad Euroopas. Gerassimow leidis hulgaliselt plastilisi kujutusi kiwil. Lendawad linnud, lalad, kobrataolised maod on kaunis osawalt raiutud kiwile. Suur, spiraaljoontega ilustatud kiwi näib olewat ohwrikiwiks. Spiraalkuju Euroopas tuleb ette alles hilisemal ajal. Eriti huwitawaks leiuks osutub elewandiluust kahwlilestest kaelakee.

Selle eelajaloolise kultuuri kandjad on kindlasti Aurignac'i mammutiküttide järeletulijad, kelle kunst arenes samas suunas kui nende esiisade oma Euroopas.

Kuidas tapeti tsarinna õde.

Keisrinna Aleksandra õde kloostris. — Suurwürstinna Elisaweta Feodorowna heategewus. — Waga nunn, kes pühendas enese ligemise aitamisesel. — Suurwürstinna Elisaweta hoowidaami mälestusi.

Uhine jumalateenistus punawäelastega.

Wene suurwürstinna Elisaweta Feodorowna hoowidaam krahwinna Aleksandra Olsufjew, kes elutseb San Remos, on oma mälestusi hukkunud suurwürstinnast jaganud markkrahwinna Pallawicini'ga. Wiimane on need kannud waljamaa ajakirjanduse weergudele.

Elisaweta Feodorowna oli teatawasti Hesseni printses ja Wene wiimase keisrinna Aleksandra õde,

ning Inglise kuninganna Wiktooria lapselaps. Ta abiellus suurwürst Sergei Aleksandrowitshiga, kes hiljem oli kindralkuberneriks Moskwas.

Moskwas oli suurwürstinna laialt tuntud oma heategewusega. Polnud ühtki heategewuslikku algatust Moskwas, kus suurwürstinna poleks nõuga ja jõuga kaasa aidanud.

4. weebruaril 1905. aastal langes suurwürst Sergei rewolutsionääride ohwriks. Ta sõiduki alla heidetud pomm kiskus tükkideks suurwürsti keha. Nuttes põlwitas suurwürstinna Elisaweta Kremli palee ees tänawa põrmus tapetud mehe laiba juures, mis oli kaetud hukkunu mantli närudega. Wärisewate kätega otsis ta tapetud abikaasa pead, kuid seda polnud olemaski …

Iga meister ja õppinud tööline

kutseoskuse ametisse eksamile minnes, muretseb omale

J. KLESMENT'i

Töökaitseseadused ja määrused

ühes seletustega.

Hind kr. 2.—

Peeladu:

K-Ü. Rahvaülikool'i

raamatukauplused

Harju tn. 48 ja Jaani t. 6.

Kes raamatu hinna rahas või postmarkides ette ära saadab, selle saadetakse raamat äri kulul koju kätte.

See õudne mälestus mõjutas nii rusuwalt suurwürstinna Elisaweta hingeelu, et ta otsustas lahkuda suurest maailmast ja oma päewi weeta kloostri üksildušes. Kloostris ta andus täielikult ligemise awitamisele. Ta põetas haigeid kloostri haiglas, külastas waeseid, isegi puhastas nende räpaseid elamuid. Kloostris elas ta suurimas lihtsuses,

magas õlekotil ja seda waid paar tundi ööpäewa kohta.

Keskööl oli ta alati kloostrikirikus öisel jumalateenistusel. Põeti walwas ta raskete haigete sängi juures. Sõi ainult taimetoitu.

Oma waranduse oli ta jaganud waestele, perekonnaehted ja väärtasjad andis tagasi walitsuse omanduseks. Ainsaks väärtasjaks oli tal laulatusesõrmus.

Kui puhkes maailmasõda, pühendas endine suurwürstinna, nüüd „õde Elisaweta" enese haawatute ja haigete sõdurite rawimisele. Ta nõudis oma õelt, tsaarinnalt, et ta kõrwaldaks „wanakese" Rasputini tsaariperekonnast. Kuid keisrinna andis kirjateel põiklewa wastuse.

Kui mõlemad õed said kokku, kordas ta wäga tungiwal kujul oma hoiatust, nähes ette dünastia hukkumist. Kuid tsaarinna jäi kurdiks.

„See on juba pühakute saatus, et neid kiusatakse taga!" arwas tsaarinna, kaitstes Rasputinit.

1. märtsil 1917. aastal peatus kloostri wärawate ees weoauto relwastatud meeste salkkonnaga.

Nende juht seletas, et nad tulnud wõtma wahi alla õde Elisawetat, Saksa salakuulajat.

Õde Elisaweta ei mõelnudki peita ennast. Ta läks meeste juure, nimetas ennast ja palus, et talle lahkumiseks kloostri õdedega antaks weidi aega. Salgajuht oli sellega nõus.

Õde Elisaweta korraldas jumalateenistuse kloostrikirikus. Kutsus ka mehi sellest osa wõtta.

„Tulge, armsad, palume üheskoos jumalat! Kuid relwad pange maha kiriku läwe ees!"

Mehed täitsid ta soowi. Õe Elisaweta üleolew rahu, ühine palwe mõjutas mehi. Preester Mitrofani saatel otsisid nad õe Elisaweta ruumid läbi. Läbiotsimine kestis mõned minutid.

„See on tõesti klooster, mitte salakuulajate pesa!" arwasid mehed. „Siin pole meil midagi teha!"

Mehed lahkusid, loobudes suurwürstinna kaasawõtmisest.

Enamlastele oli waga õde pinnaks silmas. Kuid nad kartsid rahwa wiha ja ei julgenud awalikult midagi teha suurwürstinna kõrwaldamiseks. Nad saatsid salajase käsu õe Elisawetale, et ta jagaks keisriperekonna saatust, kes wahi all saadetud Jekaterinburgi.

Käsu üleandjateks olid Läti punasõdurid. Õde Elisaweta palus neilt kaks tundi aega reisiettewalmistamiseks, mis temale ka lubati.

Sellest ajast ta jäigi kadunuks.

Preester Mitrofan oli suurwürstinnalt saanud kaks kirja. Ühes kirjas palus suurwürstinna patriarhi eestkostmist, et talle wõimaldataks ka wanglas taimetoidu saamist. Warsti katkes kirjawahetus.

Augustis 1920. a. teadis inglise ajaleht „The Times" kirjutada, et ka suurwürstinna Elisaweta on tapetud enamlaste poolt. Räägiti, et punasõdurid heitnud suurwürstinna elusalt mahajäetud söekaewandusse, kust ta laiba murdunud kontidega leidnud admiral Koltschaki wäed.

Suurwürstinna maised jäänused saadetud üle Harbini Pekingi, kust kadunu õde printsess Wiktooria hoolitsusel nad üle Schanghai ja Port-Saidi toimetati Jeruusalemma. Seal õde Elisaweta põrm puhkab rahus Maria-Magdaleena kirikus.

Lapsel kaswab saba.

Arstiteaduslik harulduš.

Preßburgi lastehaiglasse tulid wanemad oma pooleise aastase tütrega ja kaebasid nuttes, et lapsel on hakanud kaswama saba.

Arstid leidsid, et wanematel on õigus. Lapsel kaswab karwadega kaetud saba nagu loomal. Selgroo wiimane lüli, mis harilikult on pöördunud sissepoole, oli lapsel kaswanud wäljaspoole ning sirgunud sabakondiks.

Arstid otsustasid ette wõtta lõikuse. Wiimane pikaks kaswanud selgroolüli kõrwaldatakse täielikult, eelmine lülikont poolikult.

Mitmed taimeseemned on nii wäikesed, et umbes 80.000 seemet kaalub waid ühe grammi. Ka begonia-seemned on nii wäikesed, et pihku mahub kuni 500.000 seemet.

9 juunil

antakse Eesti meistri tiitel parimale ajusportlasele. Sel päeval korraldab „Ajude Gümnastika" ristsõnade ja mõistatuste lahendamise võistlused, kus jagatakse auhindu 50.000 s. väärtuses.

Kuningas ehitab monumendi.

Mälestussammas tundmatule sõdurile Belgradis.

Lõuna-Slaawia kuningas Aleksander on otsustanud oma isikliku kulul ehitada Awala mäele pealinna läheduses mälestussamba tundmata sõduri auks.

Mälestussamba aluseks oleks metsaga kaetud mägi, mis üle 500 meetri kõrge. Mets muudetaks rahwuslikuks pargiks. Mäetipp tasandatakse mälestussamba aluseks, mis 73 meetrit pikk, 40 meetrit lai. Mälestussammas ise on 15 meetrit kõrge ja walmistatakse mustast graniidist. Kawandi on walmistanud tuntud kujur Meštrović. Töödega loodetakse saada walmis kolme aasta pärast.

Naljalood.

Kahesugused mõjurid.

„Kas sa ei näe, kallim, et mu juuksed lähewad plaatina-blondiks? Seda teeb päike ja mägestiku õhk".

„Ja minu juuksed lähewad halliks! Seda teewad wõõrastemaja arwed!"

Weab.

„No, see oli lõbus öö! Ärkasin lõpuks, tead, kus kohas? Politseiarestimajas!"

„Sul weab alati! Mind toimetati koju. Ja seal ootas mind mu naine! …"

Abielupaar sõiduajal.

„Ma ei saa sinuga minna jalutama, pole kingi jalga panna!"

„See wist peab tähendama, et ostaksin sulle autot?"

Noorsugu.

„Mis te wahite mu autot? On wist esimene auto, mida te näete!"

„Seda küll mitte, aga wäga sarnane sellele!"

Ära hüppa!

„Aga, härra direktor, selle palgaga hüpata küll ei saa!"

„Polegi tarwis! Palkasin teid raamatupidajaks, mitte kõnguraks!"

Mäng ei millestki.

Töölised mehed otsiwad omale lõbu ja ajawiidet leida ka seal, kus wanadele inimestele midagi silma ei hakka. Pildil näete poisse, kes ühe ehituse juures on leidnud mõned kaabli kerad, mida nüüd kasutatakse liikumiseks.

Mis keegi teeb.

19

„Lõikajate" kuldsed ajad on möödas ja wist ei tule enam tagasi niisea. Inimesed on saanud targemaks, nii et endiseid mastiliste petmisi ja sissewedamisi ei tohiks enam tulla ette. Omajagu peaks ka meie lehes toodud kirjutusteseeria aitama kaasa selleks, et selgitada „lõikajate" trikke ja hoiatada kergeusklikke wõi liig usaldawaid inimesi. Kui aga nüüd ikkagi weel leidub neid, kes teewad tegemist „lõikajatega", siis teestab see ainult „lõikajate" enese hooplemist, et „lollid tahawad, et neid petetakse".

Mis teevad praegu „lõikajad".

Endisest „suurnõtest" Walter Paas peab praegu Narwa maanteel äri „Majandus", mis kauples linoija portselaan-nõudega ja muude sedalaadi kaupadega. Temal on weel ka „tola tassa", nagu „lõikajad" ütlewad, keegi, kes finantseerib Paasi. Wõib olla, et Walter Paas edaspidi hakkab äri ajama päris korrektselt.

Herman Saagim wabanes mõni nädal tagasi wanglast, kus ta istus pikemat aega. Saagimi wiis keskwanglasse Sperlingi juures tilluke äriope-ratsioon, mis ta koos mustlase Mitrowskiga tegi Rakwere laadal. Ta „ostis" kelleltki hobuse, kuid mees läks „õhkama" ja Saagim sai 2½ aastat.

Nüüd Saagim käib Tallinnas „linna wahel" ja ootab, kas saab elamisluba Tallinna. Sellekohane palwe on tal antud sisse. Wastasel korral peab ta kui karistatud isik lahkuma Tallinnast ja asuma prowintsi.

Arnold Singer liigub seal, kus liiguwad mängukaardid, tema on osaw kaardimängija.

Harry Lilienthal tõmbas oma wiimase suurema numbrina „naha üle kõrwade" kehwekust riigikoguliikmel Tamsonil. Lilienthal on n. n. „Riia kirrongi" idee leiutaja, mille osta wõeti Tamson.

Lilienthal, kes tundis Tamsonit, ütles wiimasele, et Riiast toob üks tema hea tuttaw suurema partii „kokat", kas Tamson ei tahaks teha head äri. Tamson oli nõus. Lilienthali hea sõber ja kambamees Juhkam läks Ülemiste jaamas rongile ja Tallinna jõudes esines kokaiinimüüjana. Mehed said kokku Balti jaamas ja läksid Walkali ooteitrel asuwasse autojuhtide kõrtsi äri tegema.

Juhkam müüs Tamsonile ja Lilienthalile üle kahe ühe 100-grammise purgi „kokat". Hind oli 280 krooni. Sellest Tamson maksis 200. krooni eesti rahas, ülejäänud 80 krooni maksis Juhkamile Lilienthal kahe 10-dollarilise rahaga, pärit aastast 1861., see tähendab käigust ärakorjatud ja maksuwuseta rahatähtedega.

Purgis ei olnud muidugi kokaiin, waid salitsiil. Nahwtaliini, mida warem püüti kokaiini pähe müüa, nüüd enam ei kasutata „matsipaki" tegemiseks, sest nahwtaliin haiseb wastikult. Samuti teadis Juhkam wäga hästi, et sõber Lilienthal annab temale maksuwuseta raha — see kõik oli tehtud Tamsoni sissewedamiseks. Hiljem lõigati weel ka see purk ära Tamsoni käest, sest kardeti, et „kehwik" läheb kriminaalpolitseisse „õhkama".

„Hotell Sperlingu" vanad ja uued elanikud.

Endisest suurustest A. Samuelitsch teeb praegu äri kakao müümisega. Tema kodanlise naise õde Alwiine Matiesen, kes omal ajal oli „lõikaja" Paisu kodanline naine ja tegi kah „operatsioone", töötab nüüd juuksetööstuse alal kassiirjana.

Theodor Paisu tegi abielludes hea partii, sest koos Weltsiolt ühe jõuka peretütre, kuid mees ei loobunud oma tumedatest äridest ja temal tuleb minna Sperlingi juure — keskwanglasse. Paisule sai saatuslikuks kauba ostmine „Madruselt" — Ulenõmmelt. Wiimane murdis sisse riidekauplusse „Erpe" ja wiis ära kauba, mille realiseeris Paisu läbi. Nüüd tuleb mõlemal äriõbral koos lunastada pattusid.

Heinrich Koppelman hakkas wahepeal „mimeiks", mängis „Kiisut" ja oli tükk aega Sperlingi juures „pansionis". Ka tema sattus „halba seltskonda", pannes koos Wolli Aamaniga Uuel tänawal towne korterirewideerimise. Üks sai selle eest aasta, teine poolteist. See oli sama Aamani Wolli, kes koos Wessenbergiga omal ajal warastasid Eesti Pangast mitu miljonit senti. Et Aaman ei ole enne karistatud, sai ta wiimase „otsa" eest poolteist aastat ja Koppelmann ainult aasta.

August Jõgi on wäsimata energiaga mees. Ta lõi Walter Paasist lahti ja hakkas ise ajama wõrdlemisi ausat äri. Praegu ta ostab ja müüb pandimajapileteid, teenides selle pealt oma wäikese wahekasu ja hoides end „weepeal".

„Al Capone" langus.

Walter Kangro, kes on uhke selle üle, et teda hüütakse Tallinna „Al Capone'ks", ei saa praegu kuigi palju hiilgada oma loorberitel. Tema autoriteet „lõikajate" peres on langenud. „Al Capone" käib linnas ringi ja otsib süüdlast, kes on wälja annud andmeid tema tegewuse kohta. Kuid isegi tema peksmiseähwardust ei wõta keegi tõsiselt.

Walter Kangro wiibib praegu wabaduses 100-kroonise kautsjoni wastu. Kuid tal on põhjust karta, et tal tuleb ta minna Sperlingu juure.

Kangro head sõbrad ja kambamehed Blumberg ja Krimm wiibiwad praegu wälismaal, kuid mitte lõbureisil, waid istuwad Riia wanglas raha „lõikamise" eest ühelt kätlasejelt.

Johannes Tomson, endine „Parasmaa mõisnik", on praegu oma kodukohas ja künnab wagu. Üks talukoht läks tal wõlgade katteks müügile, teine on alles ja „mõisnikul" on koht, kus oma tööga saab leiba.

Meejärwel on praegu „rõngas ninas", s. t. ta wiibib wahi all, wanglas. Ta tegi hiljuti „priske otsa", mis aga sai saatuslikuks. Meejärw lõikas ära kaks 1000-dollarilist wälislaenu paberit Toom-Kuninga tän. elawalt Mohrfeldtilt. Kahjukannataja läks muidugi kohe „õhkama", Meejärw arreteeriti, kuid wäärtpabereid tema juurest enam ei leitud, need oli ta juba suutnud anda edasi. „Rõngas ninas" on ka Speegel. Tema asutas worstiwabriku ja ta wõttis sellele osanikke ja kautsjoniga teenijaid, kuid tegelikult ei olnud tal worstiwabrikut olemaski.

Kinni istub ka Robert Kleesment, kes üheskoos Aunaga, hüüdnimega „Peremees", tegid seadusewastaseid trikke kuld- ja hõbeasjade müümisel. Robert Kleesment on samasugune mees kui „Rööba Kutt": wabadussõjas olid mõlemad kanged mehed, said autasuks talu, kuid panid selle „hakkama" ja ise muutusid kelmideks.

Oskar Pedosson, kes siin andis wälja suure summa eest wekslleid ja kuulus „lõikajate" liitda, lahkus Eestist ja kuuldawasti on nüüd Argentiinas. „Lõikaja" Söstar on muutunud filatelistiks ja teeb praegu äri markidega. Imelikul kombel on temal aga täpselt samasugused margid kui olid Saksamaal arreteeritud Herbert Kullil. Ja pr. Koss-Igrunschkinal, margiäri „Philatelisti" omanikul, ei ole jugugi õrnu tundeid Söstra wastu. Söstar on proua arwates teinud temale liiga, muidugi ainult ärilises mõttes.

Ühel hästi, teisel halvasti.

Eduard Grüner on nüüd muutunud wäga soliidseks. Ta wõttis oma kätte „Estonia" teatri wastas asuwa teemaja „Prijateli" ja on nüüd härra. Kuna ta ka abiellus, wõib arwata, et ta edaspidi elab waikselt. Kuid halba seltskonda kisub kogunema tema „Prijateli" ligiduse.

Arnold Römberg, Saitse kaitseli-

du üks omaaegseid pealikuid, purjetas ka abielusadamasse ja elab praegu waikselt ja wäikselt. Talukoht läks tal linnas ärioperatsioonide keerises „minema".

Juhkamt on wangla teinud helkaks. Ta on nagu laps, kes tules kõrwetanud sõrmed ja nüüd ei julge enam haarata ühtki asjast, mis on küll meelitaw, kuid kurja paragrahwi tõttu „tuline".

Hans Koff, endine meremäe sportinstruktor, liigub praegu sadama raioonis. See on tema pitrkond, kuhu teised ärgu pistku oma nina.

Päris halwasti on aga Jaworski lugu. Ta istub praegu wanglas. Kuid see poleks üksi weel midagi, hullem on see, et tal pole lootust niipea pääseda wabadusse, wruudi juure. Halwasti läks Jaworskil üks kohwioperatsioon.

Kord toodi aurik „Kompassil" kohwi Soomest Eestisse. Laewa bootsman Tuulik on selle asja pärast kohtu all. Kui kohw oli toodud maale ja hakati salakaupa realiseerima, arwas Jaworski olewat paraja aja kaupa ära lõigata.

Lõigatigi, kuid ametiwõimud said jaole. Kohw tunnistati salakaubaks, mida see tõeliselt ka oli. Kuna kohwilt on suur aktsiisimaks ja seetõttu ka tollitrahw tuleb suur, määrati asjaosalistele hiiglasumma tollitrahwi, kõigile solidaarselt. Maksta pole kellelgi, seepärast tuleb kanda tollitrahwi asendamiseks wangistust, istuda wiimasel ajal wanglas. Ja see on karistus, mida ei saa koostada mõne teise, kajuliku tehingu eest määratud karistusega.

(Järgneb).

Riigiwanem ja sport.

Kehakultuuri riigistamise mõte teostamisel. — Spordi keskliidu esindajad riigiwanema jutul. — walitsus arutas küsimust omal algatusel.

Laupäewa lõunal wõttis riigiwanem wastu E. Spordi Keskliidu delegatsiooni. Delegatsioon esitas riigiwanemale seletuskirja eelolewate spordi- ja wõimlemismängude asjus, seotuna kehalise kaswatuse riiklikule alusele seadmise põhimõtetega, spordi- ja wõimlemismängude eelarwe ja broschüüri mängude kohta.

Kirjas oli muuseas mainitud, et kehalise kaswatuse edendamine tähendab parema tulewiku kindlustamist riigile ja rahwale. **Sport on kaswatuse wahend ja parim kõigist, kuna ta noorsoole on armsaim kõigist.**

Kehalisele kaswatusele suuremat tähelepanu nõuab meie rahwa kehwus. Kogu kultuurilmas tunnistatakse tõde, et mida me kulutame kehakultuurile, seda me (ja weel enam) hoiame kokku muude kulude, (nagu hoolekande, õnnetuste, haiguste) wähendamise näol. Sest mis täna wälja antud, homme hoitud, tuleb ülehomme paljukordselt tagasi töö, õnne ja terwise kujul rahwa jõu kontosse.

Eesmised spordi- ja wõimlemise mängud, on juures sammuks lähemale ideaalile, **et wõimlemine ja sport saaks kogu rahwa asjaks.**

Suur rahwamass on pandud liikwele. Kogu maal teewad harjutusi ja tulewad Tallinna esinema rohkem kui 12 000 today, kes kahtlemata mõodustawad tuuewa alusmüüri kehalisele kaswatusele. Kuna liikuma on pandud suur mass, oleks tähtis riiklik osawõtt nende suurmängude korraldusest, mis oleks ühtlasi esisammuks kehalise kaswatuse riiklikule alusele seadmise alal.

Peale spordi keskliidu esindaja ettekannet lausus riigiwanem K. Päts otsekohe: „Lugesin sellest juba lehest. Küsimus oli kõne all wabariigi walitsuse koosolekul reede õhtul, kus selle küsimuse ümber oli pikemaid läbirääkimisi. Ühelt poolt walitsuse liikmed olid awaldanud arwamist, et spordimängud on paisunud suureks ja kas esimeste mängude korraldamine oli suure hulgaga seab tulla toime korrapäraselt. Teiselt poolt aga kinnitati, et riigis peaks olema üks koht, kus kehalise kaswatuse küsimused läbi arutatakse. Wabariigi walitsuse koosolekul tuldi üksmeelsele arwamisele, et selles asjas tuleb haridusministeeriumiga otsekohesele ühendusele astuda. Haridusministeeriumis tuleb see küsimus arutamisele ja kaalumisele, kuidas toimuks riiklik osawõtt spordi- ja wõimlemise mängudest. Tuleb wõrrandub, kas ettewalmistus on olnud küllaldane, et mängud ei oleks ainult sündmuseks, kuhu suure õhinaga ettewalmistunuid tulla tulkakse."

Spordi keskliidu abiesimees tutwustas hr. riigiwanemat senise ettewalmistustööga, instruktorite tegewusega jne. Ühtlasi paluti, et riigi walitsus ütleks oma sõna selles asjas ja kehalise kaswatuse riiklikule alusele seadmise suhtes.

Riigiwanem selle peale wastas: „Ise toetan seda mõtet walitsuse koosolekul, et seda peaks riik hakkama korraldama. Üksikasjalised korraldused sel alal tulewad teha haridusministeeriumil. Mida kiiremini spordiorganisatsioonide esindajad astuwad kontakti haridusministeeriumiga, seda kiiremini see laheneb. See on esimene niisugune asi, ja walitsuse soow on, et haridusministeerium hakkaks seda juhtima."

•

Esmaspäewal pöördus spordi keskliidu delegatsioon spordi- ja wõimlemismängude ning kehalise kaswatuse riiklikule alusele seadmise asjus haridusministeeriumi poole.

Riigiwanema awaldused keskliidu esindajaile tulid teatud määral üllatusena. Eriti selles osas, et wabariigi walitsus juba enne kui keskliidu delegatsioon jõudis pöörduda riigijuhi poole, oli omal algatusel juba see küsimust kaalunud ja oma seisukohad wõtnud (Delegatsioon külastas riigiwanemat laupäewal, walitsuse koosolek oli reedel.)

Riigiwanema awaldused on ujaldawaks aluseks kehalise kaswatuse riiklikule alusele seadmise mõtte teostamisel. Kehakultuuri riigistamise mõte tõusis elawalt päewakorrale eriti möödunud aasta sügisel Tall. spordipressi klubi algatusel. TSK algatus on nüüd ootamata kiirelt leidnud kõiksal poolehoidu ja kõige rõõmustawam on muidugi see, et ka riigi juhid sooja toetawad mõtet.

•

Teisipäewal, 15. mail korraldab kehakultuuri sihtkapitali walitsus kaubandus-tööstuskoja ruumes, Pikk tän. 20 (sissekäik B, teisel korral) suurema awaliku **nõupidamise kehalise kaswatuse riigistamise asjas.**

Nõupidamisele on kutsutud sportlike organisatsioonide esindajad, hariduse ja kehakultuuri juhid. Küsimuse üle refereerib sihtkapitali walitsuse esimees dr. J. Wilms. Referent peale üldiste põhimõtete käsitab andmeid teiste riikide kohta, kus kehaline kaswatus juba riiklikule alusele seatud. Koosolek algab kell 7.30 õht.

SPORT.

Eesti-Rootsi tõstmises.

Rootsi tõsteliidu esindaja Tallinnas.

Eesti tõstespordi tagurpidiminekus üks peamisest põhjustest on kahtlemata olnud tõstewõistluste, eriti pinewate wäliswõistluste puudus. Seetõttu on rootsi raskejõustiku liidu ettepanek, hakata pidama Eesti ja Rootsi wahel korrapäraselt tõstemaawõistlust — täiesti terwitatew. Peale wastawa kirjawahetuse oli laupäewal asja üle ka suusõnalisi läbirääkimisi.

Tallinnas wiibis nimelt tähendatud päewal (sõitis siia lennukil) „Swensk Motortidning" peatoimetaja Oskar Björklund, kes on ka rootsi tõsteliidu juhatuse liige. Temal olid wastawad wolitused tõstemaawõistluse asjus läbirääkimiseks ning eesti raskejõustiku liidu esimehe Laubaga oli mehel asja üle pikem nõupidamine. Läbirääkimiste tulemusena lepiti kokku, et esimene Eesti-Rootsi tõstemaawõistlus tuleb pidamisele augustis Stokholmis. Eesti tõstemeeskonda rahwab näha peale selle weel mitu Rootsi prowintsilinna, mille tõttu eesti tõstemeeskonda ootab augustis umbes paarinädalaline wõistlusreis Rootsis.

Rootsis on tugewamateks kaaludeks peamiselt kergemad kaalud, meil raskemad.

Kuulduwasti Eesti-Rootsi maadlusmaawõistlusest tänawu ei saawat asja.

Kergejõustik.

Heljas kuuli 15.63.

Berliner Sport Club wõistles ristipäewal Boienis kohaliku Partaga kergejõustiku klubiwõistluses ja wõitis 70:53. Paremaist tulemustest on nimetada poolaka Heljaszi tagajärge kuulis 15.63, teiseks jäi sakslane Reymann 14.83, kettas wõitis aga Reymann 11.42, teine Heljasz 13.30, odaheite wõitis Eberle (Berliin) 60.00, teine poolakas Turczyk 50.90, kõrgus Gehmert (Berliin) 1.87, teiwas Deutsch (Berliin) 3.70, 800 m. jooksus esimene poolakas Lesicki 1.09,6, 400 m. jooksus sakslane Pöschke 50,8 (poolakas Biniakowski teine 51,4) ja 100 m. jooksus Biniakowski 11,0.

Beccali, Szabo, Peltzer.

Euroopa suurjooksjad ei näi praeguste warakewadiste aegade tõttu weel küllalt wormis olewat. 1500 m. jooksus alla 4 min. jooksta ei tundu momendil olewat lihtne isegi selle ala maailmarekordimehel itaallasel olümpiawõitjal Luigi Beccalil. Nii saawutas ta laupäewal Barese's tähendatud distantsil ajaks 4 min. 01.4 sek. Parema aja saawutas mõni päew warem ungarlane Szabo, kes jooksis Budapestis õhtuwõistlusel selle maa ajaga 3.59,6, kuna endine 1500 m. maailmarekordimees sakslane dr. Peltzer jooksis Saksas seda maad koguni 4.09,1. Möödunud neljapäewal oli Peltzeril weel mustem päew. Ta kaotas napilt, Recklinghausenis, kaasmaalasele Orth'ile, kes wõitis 1500 m. ajaga 4.11,4.

Itaalia rekord odas. Itaalia odaheitja Mario Agosti parandas laupäewal Udines itaalia odaheite rekordi 61.64-lt 62.45-le ja Toetti Bareses jooksis 100 m. ajaga 10,9.

Tschehhis heitis Mala oda 61.72, Jamis hüppas kõrgust 1.86 ja Cespiwa 1.85.

7.31 kaugust. — Pühapäewal Saksas peetud kergejõustiku wõistluste tulemustest on parimana nimetada Bäumle kaugushüppe tulemust 7.31.

Sport wõitis Estonia 1:0.

Laupäewa õhtul toimus km. Spordi kaitsele jalgpalliwõistlus Spordi ja Estonia meeskondade wahel. Matsh oli tasawäägine. Riba wõimalusi mõlemal pool. Esimene poolaeg jäi wärawateta. Teise poolaja 23. min Spordi pä. Siimenson lõi lähedalt 1:0 Spordi kasuks. Seega karikas läks esmakordselt Spordi walduse.

Üllatusi elukutseliste maadlusel.

Petersonil ja Stekleril kaotusi.

Berliinis käimasolewatel elukutseliste maadlustel käib eestlase Aleks. Petersoni käsi õige halwasti, mees näib olewat worwist täiesti wäljas. Ta sai kaotuse sakslaselt Hans Schwarzilt, wõrdlemisi tundmatult rumeenlaselt Colewilt ja nüüd ka neegermaadlejalt Siklilt. Peterson laskis enda seljale wiiata nupuwõttest!

Teine, weel suurem üllatus elukutseliste maadluse alal leidis aset Riias käimasolewatel maadlustel. Noor ja wõimas poola maailmameister Th. Stekler, kes kaks korda järjest wõitis elukutseliste maailmameistriwõistlused, sai kaotuse musta maski all esinewalt maadlejalt, kelle nime ei ole weel teada antud.

Läti meistermaadleja Leskinowitsch wõitis Riias eestlase Raago 18. minutil eestwöö ja suplesiga.

Lühiuudiseid wälismailt.

Propagandajooksust Helsingis wõttis osa 40 meeskonda. Jooks toimus Helsingi tänawail. Üldwõitjaks tuli politsei meeskond, aeg 9.55, 2) IFK 9.59,5, 3) IK 10.01. Erakordi arwestati kohti jalgpalli meeskondadele, sõjawäe üksustele, üliõpilaskondadele, koolidele ja seltsidele, kes ei harrasta kergejõustiku (nagu suusatajad jn.)

Uue maailmarekordi tõstmises — wasakuga tõukamises, raskekaalus, püstitas pühapäewal noor saksa tõstesuurus Eugen Jägle tulemusega 104.88 kg. Senine parim saawutus sel alal oli Jägle enda nimel ja püstitatud paar nädalat tagasi 104,2 klg. Weel weidi enne seda oli sakslane Wahl parandanud ametliku, sakslase Gäßleri nimel 21 aastat püsinud maailmarekordi 101 klg-lt 102,5 kg-le.

Loos otsustab wiigi puhul. Itaalias toimuwate jalgpalli maailmameistriwõistluste suhtes otsustati wiigiga lõppenud mängu puhul pikendada mänguaega 2×15 min. wõrra. Juhul kui ka see lisaaeg ei selgita wõitjat, tuleb nende wahel pidamisele uus mäng. Kui ka uus mäng ei anna tulemust, ei normaalaja ega ka 2×15 min. pikenduse juures, siis otsustab järgmise wooru minelu küsimuse loos. Finaali puhul wõib aga asi minna kuni kolme wõistluseni. Kui ka kolmas wõistlus lõpeb wiigiga, tunnistatakse mõlemad finalistid maailmameistriteks.

Kuidas inglased kaotasid.

Ungari wõit Inglise üle 2:1, millest teate tõime eelmises lehes, ei tulnud sugugi juhuslikult, waid üldise arwamuse kohaselt inglaste katastroof oleks wõinud olla palju suurem, kui ungarlaste suured wõiduwõimalused poleks luhtunud rohkel määral. Wõistlust jälgis 40.000 pealtwaatajat, nende seas kõik kõrgemad ungari riigimehed. See kohtamine Inglise ja Ungari rahwusmeeskondade wahel oli esmakordne peale 22-aastast waheaega.

Ungari meeskond esines ühtlaselt heas wormis olewana, wälja arwatud waid kuulus Sarosi, kel kuidagi oli halb päew, ta pealelöögid läksid aina mööda. Inglased esitasid tüübilist inglise mängu, milles mandri pallipublikule eriti silma torkas aeglus. Nende mäng oli wariatsioonivaene, silmapaistwalt hea oli neil waid peamäng, kuna aga mängu tehnika ungari publikut ei rahuldanud. Esimene poolaeg möödus wärawateta. Teisel poolajal 11. minutil said ungarlased esimese wärawa Aueri löögist. Teine wäraw Ungari kasuks tuli 23. minutil — Sarosi lõi tugewa pommi puuri nurka. 11 minutit enne lõppu inglasel Tilsonil õnnestus päästa oma suuri jalgpallimaad „kuiwalt". Meeskonnad olid järgm.: Inglise: Moss (Arsenal); Hapgood (Arsenal), Cooper (Derby County); Burrow (Sheffield Wednesday), Hart (Leeds United), Stoker (Birmingham); Brooks (Manchester City), Bastin (Arsenal), Tilson (Manchester City), Carter (Sunderland), Crooks (Derby Count.). — Ungari: Hada; Vago, Sternberg; Szalay, Szucs, Lazar, Bekk, Auer, Sarosi, Toldi, Kemenyi.

Sakslaste wõit inglaste üle.

Maailma esiwõistluste proowiwõistlused.

Köln, 14. mail. Saksa rahwusmeeskond pidas oma teise proowiwõistluse jalgpalli maailmameistriwõistluste eel inglise jalgpalli esiwõistlustel neljandaks tulnud meeskond Derby County'ga ja wõitis üllatuslikult weel suuremalt kui esimesel korral — 5:0.

Tschehhi rahwusmeeskond mängis oma „sparringpartneri" austria esiwõistlustel kolmandaks tulnud Wiini Viennaga wärawateta wiigi — 0:0.

Wastutaw toimetaja O. Soots.
O.-ü. „Waba Maa" trükk ja kirjastus.

Ilmub teisipäeval, neljapäeval ja laupäeval. Maksuta kaasas „Juturaamat."

RAHWALEHT

Toimetus ja peatalitus Tallinn, Pikk 54 (vastu Oleviste kirikut).

Tellimishind. 1 kuuks postiga koju saates — 75 senti, 3 kuuks — 2 krooni, 6 kuuks — 3 kr. 80 senti. Väljamaale kahekordne hind. Aadressi muutmine 25 senti. Tellija võib tellimishinna väärtuses kuulutada maksuta. Tellimisi võtavad vastu kõik postiasutused.

Kuulutuste hinnad. Kuulutusteküljel 6 senti millimeeter ühel veerul; esiküljel — 10 senti; tekstis kuulutusekirjaga — 12 senti, tekstikirjaga — 15 senti mm. Teenistuse- ja korteriotsimise kuulutused poole hinnaga.

Toimetaja kõnetunnid igapäev kella 10—12 enne lõunat. Talitus avatud tellimiste ja kuulutuste vastuvõtmiseks kella 8—5. Kuulutused ära anda ilmumise eelpäeval hiljemalt kella ½10-nl.

Telefonid. Toimetaja 444-73, toimetuse üldtelefon 449-90. Kirjastus 449-83, arvepidamine 449-84, tellimised 449-86, kuulutused 449-87, ekspeditsioon 431-14.
Aadress kirjadele ja rahasaadetistele: „Rahvaleht" Tallinn.

Sõiduplaani muudatusi raudteel.

15. mail pannakse rongide sõiduplaanis maksma järgmised muudatused:

Narwa ööwagunite grupp saadetakse Tallinnast wälja kell 0.30, eraldi Walga rongist.

Narwast hommikul Tallinna saabuw wagunite grupp saadetakse Tapalt eraldi Walga rongist ja wabub Tallinna kell 6.00.

Määratakse käiku Tallinn Narwa wahel uus paar ronge, minek Tallinnast kell 8.50 ja jõuab Narwa kell 13.42 ja tagasi Narwast minek kell 4.55, jõuab Tallinna kell 9.38. Seni Tapa Narwa wahel käigus olnud piimarongid wäljuwad Tapalt kell 8.00 ja Narwast kell 9.45, saabudes Tapale 15.15 ja Narwa 15.26.

Haapsalu rong nr. 15 wäljub Tallinnast warem 20 min., s. o. 17.22 ja rg. nr. 20 Haapsalust hiljem äripäewadel 1 t. 10 min., s. o. 18.00 ja pühapäewadel 1 t. 45 min., s. o. 18.35, saabudes Tallinna äripäewadel kell 22.08 ja pühapäewadel 21.25.

Tallinna Sadama ja Pärnu wahel pannakse käima üks paar kiirronge. Minek Tallinnast kell 15.15, Pärnu tulek 19.58; tagasi, minek Pärnust kell 15.10, tulek Tallinna sadama 20.00. Seni selle Pärnu wahel käigusolnud segarongid nr. nr. 17 ja 18 jääwad käigust ära.

Tallinna Sadamast Mõisaküla minew rong nr. 7 saadetakse wälja kell 16.10, s. o. 25 min. hiljem; samawõrra hiljem liigub ka rong nr. 13 Rapalt Wirtsu, wõttes otsewagunid rongist nr. 7.

Wääna liinil, hommikul kell 5.05 Nõmme Waikseit wäljuw rong nr. 19 jääb igapäewasest käigust ära ja on käigus ainult esmaspäewadel.

Samal liinil määratakse igapäewaseks käiku rg. nr. 23, minekuga Nõmme Waikselt kell 19.12 Wääna jõudmisega kell 20.30 ning laupäewadel ja pühapäewadel Wäänast Nõmme Waikse rg. nr. 20, minekuga Wäänast kell 21.05, tulekuga Nõmme Waiksesse 21.53.

Ekspluatatsiooni amet.

Praegu on õige aeg „Waba Maa'd" tellida 15. maist.
*
Kuuekuu ja pikema aja tellijaile maksuta „Perekonnaleht".

Parim valmisriiete äri
Dernier Cri Harju 29
Viimased hooaja uudised
Suurim valik • Soodsaim ostukoht

Hästihüppavaid halle ühevärvilisi ja mitmevärvilisi kirjuid kummipalle igas suuruses, müüme
K.-ü. Rahvaülikool
Harju 48, Jaani 6.

Heast perekonnast väike blondiin unistab koduga sõbrast.
Tartu, Ülikooli tn. 60, k. 7. Manda.

Hallo!
Siin üks elurõõmus poiss, kes soovib tutvust õrnahingeliste tütarlastega eluseltsilise leidmiseks. Aadr.: Velise ag. ja as. Ax. Palm

„RAHVALEHT" on müügil igas raudtee jaamas.

Barbara läks Peetriga riidu ja otsustas oma sõbratariga minna maale suvitama. Noored tütarlapsed, kes pole olnud varem maal, jäävad hätta ja neid päästab Peetri sõber Jim. Barbara sõbratarile meeldib Jim. Barbara kohtab jälle Peetriga ja nii saame kaks õnnelikku paari.

Ilmus „Perekonnaleht" nr. 19.

Lühijutt — noor naiskirjanik õpib eluvarjukülgi. Perekonna häbiplekk — noor rikutud tütarlaps, keda peeti ingliks. Naise võit — lugu salaagentidest. Bridshi nurk. Ristsõnad. Adamson. „Naisseikleja" ja „Salaküti päeviku" järg.
Hind 10 senti. Tellides 3 kuuks 1 kr. 30 senti